

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Septembrie 2021 (Anul XIII) Nr. 151 (9/2021)

BOEM@

Septembrie 2021 (Anul XIII) Nr. 9 (151)- 42 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **A.S.P.R.A.**

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

9 / 2021

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactori: Denisa Lepădatu, Tănase Dănăilă, Mihaela Avram, A.G. Secară, Grigore Grigore, Dan Ion Sanda, Lucia Pătrașcu, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Ioan Gheorghită (Tulcea), Carmen Racoviță (București), Lidia Grosu (Chișinău), Silvia Curteanu (Iași), Melania Cuc (Bistrița), Dumitru Anghel (Brăila), Petru Jipa (Germania)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul **www.boema.inforapart.ro** actualizat permanent de: *InfoRapArt*
Email: boema@inforapart.ro, petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0740 596225**
ADRESA REDACȚIEI: Str.Regiment 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

- În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.
- Materialele trimise trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF) și să conțină diacritice.
- Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional texte apărute în alte publicații (inclusiv pe internet).

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Ignatie Grecu (p.3), Marian Stroe (p.5), Ionuț Caragea (p.7), Ioan Gheorghită (p.14), Lazăr Magu (p.31), Gelu Dragoș (p.31), Mihai Merticaru (p.33), Marieta Demetrescu (p.34), Cristian Ovidiu Dinică (p.35), Emilia Stajila (R. Moldova) (p.36), George Ioniță (p.36)

Proză: Dan Plăeșu: Cealaltă viață a Bărbatului haios (p.8), Marian Drumur: Peripeții, tribulații, existențiale (p.10), Silvia Curteanu: O lansare... de carte (p.12), Tudosia Lazăr: Mila 23 (p.37), Constanța Abălașei Donosă: Anotimpurile mele românești (p.40)

Cronică de carte: Adi G. Secară: Poetul la 50 de ani (pe dracu!) / poetul Atlantidei mele (destul de personale) (p.4), Ionel Necula: Petruș Andrei - Dănuirea prin cuvânt (p.11), Gheorghe Bucur: Transpoezia lui Ioan Gheorghită sau aspirația către sferele înalte ale poeziei (p.17), Nicolae Rotaru: Călărind cai-putere (p.24), Vasile Sevastre Ghican: Tudosia Lazăr - "De-ar ști omul ce-ar păți" (p.25), Veronica Balaj: Un festin al sonetelor (p.32)

Eseu: Gabriela Grigore: Criza morală și literatura - studiu de specialitate (p.23)

Note de lectură: Elisabeta Drăghici: Un traseu al investigației valorilor cu Robert M. Pirsig și "Zen și arta reparării motocicletei" (p.15), Lucia Pătrașcu: Viorel Coman - Provincia Magna (p.20) / Fănica Tănase - Chivotul cu odihnă (p.21), Constantin Bejenaru-Beco: Mihai Moleșag - Umo-ris fără pereche (p.26)

Umor: Petre Rău: Mașina viitorului (p.27)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.41)

Grafică:

Coperta I: Elena Liliana Fluture – *Caii de foc*

Coperta IV: Mircea Cojocaru – *Concert pentru pian*

Interior: Grafică de Carmen Racoviță

www.boema.inforapart.ro

Ignatie GRECU**Acest poem**

M-am reîntors acasă.
Am închis telefonul.
Nu am televizor
Ci un mic radio.

Încă din zori
cu fereastra deschisă
ascult ciripitul vesel
al păsărilor pe crengi.

Feciorelnică, lumina
mă-nfășoară în lungă-i togă albă
că par fără să vreau
un discipol din antichitate
peripatetizând pe alee.

Seara, la lumina stelelor,
îmi acord lira cu cinci strune
și cânt, da, cânt.

Luna răsare,
pătrunde prin fereastra deschisă
și lasă pe masa de scris,
printre pene și călimări, o umbră de aur -
acest poem.

Cântecul

De pe creanga din fața ferestrei
un porumbel privește atent
la pana care se mișcă ușor
pe albul hârtiei din față.

Versurile curg lin ca și cum
ar picura de sus. Un înger
plânge în aer sau poate
mama mea cea sfântă.

Cântecul nu poate fi oprit,
odată început. Mai degrabă
iureșul unui râu curgând vijelios
îl poțj abate din drum
Dar cântecul niciodată.

Domnul a pus în el mari puteri:
să bucure și să vindece totodată
Cântecul dă buzna în lume năpraznic
pentru că izvorăște dintr-o inimă curată.

Un izvor, totuși

Oprește aici mașina.
Vreau să mai revăd încă odată locul
unde am scris primele versuri,
pe când pășteam oile tatălui meu,
încercând corzile fragede ale lirei.

Pe vremuri, aici, era o vâlcea
plină de verdeață și răcoroasă umbră.
Acum copacii au crescut înalți,
o pădure întreagă de salcâmi.
Cu greu aș putea să-ți arăt
exact locul unde stăteam,
citeam, visam și scriam.

Vâlceaua a dispărut odată
cu construirea noii șosele.
Nimic n-a mai rămas
din tărâmul minunat al copilăriei.

Totuși, se-aude parcă un sunet.
Puțin, mai la vale,
un izvor își deapănă lin
surâsul lacrimii sale.

Să mergem să ne răcorim puțin.

Același vânt

Încă din depărtare
a simțit că vin, că mă reîntorc.
Ca un câine credincios
glasul stăpânului.

Când am coborât din mașină,
sus pe creasta dealului,
m-a îmbrățișat dintr-o dată
și m-a sărutat pe frunte.

Mă strângea la pieptul lui invizibil
puternic vibrând-ntruna.
-De-atâta timp te-aștept.
De ce mă faci să plâng pe umărul tău
copilul meu, rătăcitorule prin lume?

Alături un lan uriaș de floarea-soarelui
asculta, tânguitoare cuvintele lui,
și-și clătina discurile mari și grele de aur
într-o parte și-ntr-alta,
mirate încuviințând
și înduioșându-se parcă,
presărând pe încălțările mele roase
de drum
mici picături galbene de polen.

Adi G. SECARĂ

Poetul la 50 de ani (pe dracu'!) / poetul Atlantidei mele (destul de personale)

Pentru mine Marian Stroe este cel mai vechi prieten din literatura română contemporană. Cu el descopeream, în jurul buclucașului an 1989, și mai devreme, dar și mai târziu (de acest an intrat în istorie ca etalon, ca punct de schimbare), pe Rilke, Nichita Stănescu, Cioran, „Marele Gatsby”, „Martin Eden” (cred că pe romanul lui London, pe care mi l-a dăruit, Marian Stroe semnase dedicația cu „micul gatsby”; slavă Cerului că până la ora apariției acestor rânduri nu a fost... chiar Gatsby, cu destinul său non-literar, sic!), Noica, Eugen Ionescu, Vasile Voiculescu, Mircea Eliade, Dostoievski, Lem, cu al său „Solaris” ș.a.m.d.

Scriam poeme zânelor și muzelor în fel și chip, el era poetul înăscut, eu eram cel care se străduia să fie, „pierdeam” nopțile ascultând muzică, vizionând filme, scriind din când în când și la patru mâini, nu numai poezie (a se vedea bonusul liric de la finalul acestui volum), ci și teatru...

La începutul anilor '90, deplasându-ne de la o casă la alta, adică de la un bloc la altul, mai exact, aproape de miezul nopții...lor, bucuroși de cine știe ce versuri reușite ori de zâmbete care promiteau multe din partea naiadelor și mai mult decât restul nimfelor, trecând pe lângă un polițist sceptic, strigăm (de fapt cred că Marian a strigat singur, că eu făcusem armata și aveam sechele din partea unor asemenea oficialități... nelirice): SUNTEM POEȚII!!!

Replica a fost promptă, semn că „organul” era pregătit, bine pregătit, antrenat:

-Sunteți poeți pe dracu'!!!

Botezul... fusese făcut! Nu prea creștinește, dar, desigur, nu mai conta! Parcă din acea clipă am început să mă iau în serios, cât pot eu să fiu de serios! În privința poeziei, deoarece, pe atunci, până atunci, mă gândeam doar să fiu un nou Dostoievski sau un nou Cărtărescu (tocmai savurasem „Visul” sau „Nostalgia”), neștiind încă poezia românului, cu excepția „Levantului”!

Marian Stroe „a ales” să fie non-conformist, aproape ca un personaj din prozele scurte ale lui Răzvan Petrescu! Asocierea este simplu de explicat: când scria proze scurte și i le citeam, râdeam ca la textele lui Răzvan Petrescu (teatrul acestuia, chiar și ca... „farsă”, îmi era model pe atunci)... Nu s-a străduit să publice poemele sale tradițional: cel mult pe unele bloguri per-

Marian STROE

POD:GLORIA DIN FLUTURI

sonale, „îi mai furam” unele texte pe care le trimiteam la redacții ale unor reviste gălățene (unde apar: „Porto Franco”, „Dunărea de Jos”), sub semnul anonimului sau al pseudonimelor au mai apărut și în cotidianul „Viața liberă”; un grupaj apare în antologia „Cuvinte noi pe Domnească”, din 2012!

În rest, Poezia vieții l-a preferat aproape ca „rapsod pop” (de fapt, el a dat tonul Vieții, a umblat prin jumătate de Europă, până și-a găsit jumătatea, tot la Galați, este, sui generis, un alt Maestru cu o altă Margaretă), încearcă și reușește să fie, de fapt, un poet pe... îngeru'!, se mai joacă și de-a îngerul păzitor, măcar cu vechi prieteni („se acordă oscaru' divin/ pentru cel mai bun înger”), este el însuși o Poezie continuă, cu burcă sau fără (îngerii de bere sunt tare ciudați!), răsul său a devenit legendar când a râs zgomotos la cinema „Popular”, la un film la care nu prea se râde, „Solaris” al lui Tarkovski (spre indignarea celorlalți 30-40 de spectatori) și atunci se prea poate să se fi născut, oare pentru a câta oară, simțul meu critic, deoarece m-am întrebat, trezit din magia acelei povești de iubire, terestre, dar și extraterestră!, de ce nu se mai poate opri din râs cel mai bun prieten din acea Atlantidă a mea, care a fost o tinerețe și ea, acolo...

Și atunci am înțeles că arta este artă, viața este viață, uneori nici Tarkovski nu poate fi... „Călăuza”, că poate greși și el, deși este posibil să fi fost o problemă doar la trucajele naive și la alegerea actorilor sau la... la alegerea unei anumite interpretări din partea actorilor, dar, la urma urmelor,

(continuare în pag. 5)

când un om râde, când râde sincer, se nasc spiriduși care ne pot aduce aminte cât de rar mai râdem cu o sinceritate demnă de paradis...

*

Așadar, avem în primul rând un poet ludic, pentru care limbajul a fost mereu o provocare. Dar a fost mereu și lucid, nefăcându-și mari iluzii în privința condiției umane („evanghelia după iuda/ am inventat tibrul la picioarele sfântului petru/ și am colorat cu zăpadă ochii inchiziției”), referințele culturale sunt numeroase, cum spuneam, este și nu este poet pop, în primul rând deoarece nu-i place „performance”-ul (de mainstream), deși poate fi și histrionic. Deși poate fi al unui erotism deosebit de îndrăzneț, o anume pudoare, de sculptură michelangelică, cochetează bonom și șăgalnic cu erezia, este anti-calofil (și în sens filologic; scrie un vers care este așa: „Nu sunt zborul elegant al sonetului de dragoste!”), experimentează cu acea bucurie a ființei de care nu sunt străini nici Nichita, nici Sorescu (unul dintre blogurile sale este numit „emancipând vocale”; el păsuiește și unele diacritice, dar și cratime înlocuite cu virgule sau puncte), atingând, măcar cu privirea, solemn, mormintele pe care se poate scrie, precum pe menționatul mormânt al lui Percy Shelley (în poemul „lui shelley... cor cordium...”: „nothing of him that doth fade,/ but doth suffer a sea change/ into something rich and strange.”/ crispata lagună .. călcând promisiuni./ ..un ochi alb năruia .. o mie una picături./ poemele lui keats și monologurile lui sofocle./ oricine deschide ochii înaintea răsăritului,/ știe c-a mai murit o noapte de-așteptare/ ..via reggio/ focul focurilor e prea rece pentru tine./ cor cordium..”), întorcându-se în timp, la două momente triste: înecul scriitorul Shelley și arderea sa pe rug, la sfârșitul căreia inima îi rămâne neatinsă de foc...

Într-un fel, pentru poetul gălățean Poezia poate fi acea inimă a fiecăruia, cea care simte limbajul inimilor care sunt mai mult decât inimi și care nu pot fi transformate în cenușă; poate fi prieten cu zmeii sau cu o monstră din Loch Ness (glumesc!), inventează un fel de arheologie a umbrelor și a speranțelor („Dincolo de arheologia umbrei/ Ești ceea ce-ți aduci aminte despre tine// dincolo..”; descoperă ca un fel de Schliemann „pagoda speranțelor resemnate”), brevetează liric „scuzele de chihlimbar”, descoperă (tot!) liric un sfinx al spiritului... european, poate dunărean, care poate juca rolul unui arlechin aproape mistic, amator de Poussin, dar și de Dali, „îndulcind neantul”...

Bref, un poet de (re)descoperit (chiar și de către el însuși), de reîncărcat, de rescris împreună cu el la patru mâini la mașini de scris redundante și grele (la propriu), cum a fost Remingtonul care se joacă de-a modelul în fotografiile de pe coperte! Unde au fost scrise unele poeme dintre cele pe care urmează să le citim mai jos...

(Prefață la volumul de versuri **Marian Stroe - Pod:gloria din fluturi** în curs de apariție la editura InfoRapArt)

Marian STROE

douămiidefiredenisip

douămiidefiredenisip
am prins în scobitura tălpii
când priveai marea
am iubit cu talpa
douămiidefiredenisip
când începea ploaia
peste pielea acaju
bobițe cristaline dinspre
obraz spre bărbie-ți lunecau
douămiidefiredenisip
mor de dorul
picăturilor prelinse pe tine
tu te trezești din gând
și privești către mine
te părăsesc... ai ucis
douămiidefiredenisip
și femeia plajă
începu s-alerge prin mine
în căutarea celor
douămiidefiredenisip

lui shelley... cor cordium...

„nothing of him that doth fade,
but doth suffer a sea change
into something rich and strange.”
crispata lagună .. călcând promisiuni..
..
un ochi alb năruia .. o mie una picături..
poemele lui keats și monologurile lui sofocle
..
oricine deschide ochii înaintea răsăritului,
știe c-a mai murit o noapte de așteptare
..
via reggio
focul focurilor e prea rece pentru tine..
cor cordium..

dosariada 31 ianuarie 1995

psssssssst! stai așa...!
am dosarul tău... îl voi aranja
pentru senat președenție și guvern

dacă nu mă crezi,
am dosarul tău
îl voi recomanda
statelor unite, gabonului și muntelui athos

am, în sfârșit, dosarul tău...
am toate dosarele
îl voi, le voi... peste tot
chiar și-n cosmos...

așa..
dosar după dosar
universul se varsă-ntr-un pahar...
doar o voce persistentă
strigă din ulciorul gol...
..Doamne...
am dosarul tău...

(continuare în pag. 6)

quatzelquat!

șarpele cu pene de vultur
a murit
soarele la locul lui!

**hermeneutica genelor sub tâmpla
orgasmului**

La căderea pleoapelor
Ai trezit în vis stejarul
La căderea frunzelor
Ai tănuit prevestitor cuvântul
La căderea vorbelor
Ai tălmăcit eseul curcubeului
La căderea aripilor
Ai privit de sus păcatul
La căderea amintirilor
Ai simțit ecoul resemnată
La căderea mea
Ai trecut chicotind mai departe
La căderea universului
Ai mirat solemn eșecul
..

labirintul borges

De ani
Sub privirile dojenitoare ale lui Borges
Nu sunt corida mult visată de mulțimea furioasă

De luni
Muezin peste puterea apusului
Nu sunt vântul risipitor de plete poetice

De săptămâni
Elegia stâncilor prin iluzia mărilor
Nu sunt zborul elegant al sonetului de dragoste

Azi
Privind uimit și agasant trecătorul
Nu sunt labirintul .. voi fi cândva poate mâine ..
povestea ..

pescărușul

navigam peste oceanul de jăratec
împreună cu muza..
prin ochiul .. din sticla .. de scotch ..

„Nimic mai pământean ca apa,
Nimic mai visător ca noaptea
Nimic mai trecător ca moartea”,

solzii privirii dăruind sarea,
rânind prea puțin *lacrimile* ..
ieri plângeai .. așa, de dulce ..

.. se spune că în a opta zi după solstițiu,
zmeii ies tăcuți și visători după ale tale șoapte..
tălmăcind.. creduli.. elipticul destin..
sub un cer fără aerul tău

lui .. Jim Douglas Morrison ..

de.aș vrea să năruiesc un plânset
aș umple o oglindă-n soare
cioburi sticlind a inimă aș pune.n
mâna razelor de uitare

de-aș fi forceps pentru buze, fii
un opium dulce, boreal
dansând crepuscular nisipul vieții

mă frige zâmbetul hârtiei
descriș trăind un orizont..
la marginea infinitului

..
vorba lu' jim:
„aș vrea să fiu o lacrimă,
să nasc din ochii tăi,
să mă scurg pe obrazul tău
și apoi să mor pe buzele tale”..

Nu mai vreau să scriu așa

Știi cum miroase întunericul
Pomului
trăindu.și umbra arzătoare
Prin focul dorințelor, o viață,
La căldura căreia rămași ... obtuzi
Priveghem uralele fructelor pârguite

Cum face când își pierde umbra
pomul
Remizând cu neantul
Seva rădăcinilor cu gust de aspirină
Și.și înfige.n cer brațele noduroase

Cum vede impasibilul durerii
pomul
Cuibărit în lacrimile
Plouate invers... spre nori
Și dăruind infinitului
nicăieriul
Având chip uman de pom

**Aproape matematic
unu**

așa un pian depresiv am
așa ... o cădere...
are liniștea strigând
în numele tăcerii
tatuajul bilunar
cu trupul celuiilalt copil
nemainumărând
albul ochilor destin
înzestrați cu cer în pas de deux
carmin și vesel ca un tei
sprijinit muzei ciocănitore
acolo vor năzui umbrele munților păcătoși

(din volumul **Pod:gloria din fluturi** în curs de apariție la
editura InfoRapArt)

Ionuț CARAGEA

Iscălitura fulgerului

cuvintele coboară
pe frânghia amintirii
în inima mea de cenușă
și simt cum renaște
pasărea cu aripi de foc

sângele începe să fiarbă
carnea începe să ardă
pielea se crapă
pasărea vrea
să îmi iasă din piept

dar eu
o țin închisă
în colivia oaselor mele
n-o pot lăsa să plece
fără mine

mai bine îi tai elanul
cu niște lacrimi
mai bine o-nvăț să zboare
în visele mele
mai bine o-nvăț
să-mi ciugulească iubirea
de pe linia vieții

mai bine să privim împreună
iscălitura fulgerului

Sărut suprealist

limbile ceasului
se vânează una pe cealaltă
secundarul fuge primul
de la locul unde s-a produs
crima orei exacte

inima râvnește
la pasărea cuibărită pe retină

un sărut
doar unul singur și singurul
care adâncește tainele lumii
și îndeasă neantul
în buzunarele clipei
care fărâmițează genunchii
și desface umerii din balamale
care îmbătrânește oglinzi
și face piatra să sângereze
care scoate viul din rană
și-l dă momeală la umbre
care dezbracă marea de valuri
până devine tăcere
o, gura ta, o, setea mea

de cărbune încins
în rănile mele strigă
nenăscute cuvinte
poemul nu mai primește oaspeți
la cina lui cea de taină cu amintirile
își împlântă versul cel mai lung
în albul lui abdomen

simt otrava sărutului, simt delirul
n-ar trebui să ne spălăm
umbrele-n public,
Doamnă Moarte

dar dacă o facem
măcar să fie cu stil

Închinăciune

ție, carne în care plânge
orhideea sângelui
mă închin

ție, inimă oftând
la ferestrele rănilor
mă închin

ție, arbore de plămâni
pentru păsări rătăcite
mă închin

ție, creier în care încolțesc
semințele gândului
mă închin

ție, lacrimă care
mă povestește pământului
mă închin

ție, suflet în care întineresc
bătrânele amintiri
mă închin

ție, catedrală
a oaselor răbdătoare
mă închin

ție, cer al gurii luminoase
mă închin

ție, sat al palmelor mele
mă închin

ție, muzeu
al tuturor cicatricilor
mă închin

ție, privire
întoarsă spre sine
mă închin

ție, cântec al auzului fin
mă închin

ție, pâine caldă a trupului
mă închin

ție, Dumnezeu
al facerii mele
mă închin

(din volumul în pregătire "Ceasornicarul fără mâini")

Dan PLĂEȘU

Cealaltă viață a Bărbatului haios (fragment)

Bărbatul întredeschise ochii și scăpă în afară o țandără de privire. Ceea ce văzu îl mulțumi și nu prea. Lumea de Dincolo era așa precum o bănuia: albă și luminoasă. Și deloc aglomerată, aproape goală. Chiar îi plăcea, inspira solemnitate, liniște... divină. Evident, divină, cum altfel? Ca interiorul unei biserici, forță el o comparație. Totuși, incinta unde se afla părea doar o mică parte din incinta unei catedrale. Ce-mi veni cu asocierile astea? Oricum, „incintă” era spus cam vag. Cameră? Totuși, noțiunea de „cameră” nu putea defini foarte exact perimetrul, deoarece „odaia” lui de acum nu avea nici pereți, nici tavan. Doar o mobilă, abia acum o observă, o singura mobilă – un pat auster. În care se afla el, culcat pe spate. Parcă-i un pat de spital, se gândi, dar alungă imediat soluția asta, nu-i plăcea, prefera ideea anterioară, cea legată de lumea sfântă. Întins pe spate aș fi și în sicriu, se gândi. Înseamnă că doar poziția asta e agreată Dincolo? Iar gândul din urmă ascundea și o nemulțumire. Unde sunt spațiile ample, cerurile vaste? Unde sunt sfinții așteptându-te cu bucuriile promise? În locul lor doar această incintă banală. Un alt amănunt îl îndemna să accepte vecinătatea divinului – norii. Tavanul încăperii – adineaori credea că lipsește cu desăvârșire, acum își dădu seama că e doar greu de numit astfel, putea fi mai mult intuit, ghicit – era alcătuit din nori pufoși, albi. Reali, imaginari? Imaginari nu puteau fi, deoarece îi vedea; în plus, și dincolo de ferestre – uite! „odaia” avea și ferestre! – se zăreau aceiași nori minunați. Iar lângă pat – da, Bărbatul realizează încă o dată că e întins într-un pat – avea un fel de nor-scaun, pus acolo poate pentru eventualii vizitatori, se gândi. Vizitatori? Asta înseamnă că spre locul său exista acces liber. Un Rai cu ușa deschisă... Ha, ha! Sfântul Petru mai lipsește...

Ba nu lipsește, e aici. Însă pare mai degrabă un „înger”, îmbrăcat în alb, nu are costum de sfânt, sfinții nu au aripi... Poate e un subaltern. Trebuie să mă obișnuiesc cu lumea de Aici. Și se hotărî să intre cu el în vorbă, dar cu precauție, mai pe departe, insul ăsta, oricine ar fi, sigur un străin... divin, nu trebuia să-i știe toate secretele. Avea el un mod mai îmbârligat de a discuta, tocmai bun pentru asemenea ocazii.

- Bună ziua, domnule, oricine ai fi! i se adresă „Îngerului”.

- Bună ziua, îi răspunse celălalt, parcă bucuros de acest dialog ce se înfiripa.

- Asta-i situația, prietene! Am ajuns aici, sper să nu vă deranjeze prezența mea. Ce-a fost a fost, nu vreau să-mi mai aduc aminte. Important este ce va fi, nu?

Îi plăcea cum începuse. Era felul lui de a se arăta important. Și înțelept. O frază care nu spunea nimic, cu informație zero era foarte greu de combătut. Așteptă o confirmare din partea celuilalt, însă, curios, n-o primi.

- Nu vrei să te bagi în vorbă... Nu te simți deloc responsabil de ce mi s-a întâmplat. Ca și cum ce-am pățit eu e floare la ureche. Vai de noi și de noi! Oare unde-ar ajunge lumea asta cu oameni ca dumneata? Sau nu ești om?

Replica asta îi scăpă aiurea. Îl cercetă mai atent, îi văzu, parcă, și aripile, își reaminti unde se află și oftă:

- Bineînțeles, nu ești om... Cu ei m-am descurcat eu cumva, să vedem ce noroc am cu sfinții, cu îngerii.

- La cine anume te referi, domnu' Stan?

- Hopa, aici m-ai cam încuiat. Chiar de două ori. O dată, fiindcă știi cum mă cheamă. Apoi, cu replica de adineaori... Uite de asta-mi place mie discuția cu dumneata. Vorbești puțin, dar cu miez. Se vede că nu ești de-al nostru... Chiar, la cine anume mă refer? La cei care populează această lume, a voastră. Asta de-aici, evident. Lumea de Apoi, cum ar veni.

- Așa, și?

- Și?... Păi, mata nu te uiți în jur? E o lume cam ciudată. Recunosc, mă așteptam la altceva. Mă știi, cred, eu sunt un tip haios, am chef de culoare, ador să spun bancuri, îmi place să fiu vesel. Pe când pe aici, totul este prea monoton.

- Chiar așa?

- Asta-i părerea mea. Iar spațiul, destul de sărac. Dar sărac de-a binelea. Și fără culoare. Alb și iar alb. În plus, văd că pe aici, pe la voi, nu s-au inventat încă masa și scaunele mai solide. Mă simt chiar încurcat. Va trebui să stai în picioare. Sau de nu, te poți așeza lângă mine, pe pat. Că aburii ăștia... nu cred să te țină.

„Îngerul” nu-i răspunse. Stan îl privi mai cu atenție. Nu era nici tânăr, nici bătrân. Nu purta barbă, deci, sfânt – Petre, Ilie sau oricare altul – nu putea fi. Poate am eu o părere învechită despre viața din Rai, s-or fi schimbat între timp lucrurile pe acolo. De ce n-ar accepta și Cel de Sus înnoirile?

- Dom'le, dar ești de-a dreptul mut, îl provocă din nou la vorbă. Un înger mut. Vai de mine și de mine! Va trebui să vorbesc eu pentru amândoi.

- Cum dorești, îi răspunse insul sfânt. Eu discut atât cât trebuie. De altfel, nici dumneata n-o faci. Doar ți se pare...

- Bravo, nene, mă scoți și nebun cum ar veni... Iar eu nu-ți cer decât să mai zici și dumneata ceva, pentru că realmente sunt bulversat de situația în care mă aflu. Recunosc, am vrut să vin aici, am ajuns, dar zău, nu-mi place, nu este ceea ce credeam că va fi noua lume în care m-am decis să trăiesc.

- Și acum ești într-o ușoară confuzie: trăiești sau doar ți se pare?

- Lasă-mă să-ți spun până la capăt ce părere

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

am eu despre lumea voastră. Sau nu-ți place să o critic?

- Fie, termină-ți gândul...

- Evident, când cineva hotărăște să-și încheie socotelile cu viața - la cealaltă viață mă refer - speră că va nimeri într-una mai bună, mai șmecheră, mai veselă, unde să-ți tot vină să trăiești. Dacă n-a avut ocazia s-o facă în lumea dintâi. Altfel ce rost ar mai avea să treacă dincoace? Logic, nu? Pe când ce văd eu pe aici...

- Și ce vezi?

- Sau poate încă n-am ajuns unde trebuia.

Adică, să nu fi fost sfoara bună, se gândi pipăindu-și gâtul... Nu cred. Am cerut de la prăvălie o marcă rezistentă, i-am și precizat vânzătorului: măi nene, vreau să țină o greutate de vreo sută de kile. Deși eu n-am chiar atât...

Celălalt îl măsură din cap până-n picioare și nu-i dădu dreptate.

- Domnu' Stan, cred că treci de sută. Prea gras nu pari, dar ești mare, nene, ai oase lungi, iar astea trag mult la cântar.

- Dom' le, poate ai dreptate, nu știu ce să mai cred. Să se fi rupt sfoara? Uite, îmi pipăi gâtul și nu simt nimic, ar fi trebuit să rămână urme, să mă doară... Sau dacă am trecut dincoace, e normal să nu mai simt nimic? Ei, mata ce zici?

- Ce să zic? Deocamdată nimic. Sau aproape. Fiindcă veni vorba, ajută-mă cu o definiție: „Pentru gât”, din trei litere. Ia gândește-te!

- Bravo, dom'le! Eu mă vait aici, iar dumneata dezlegi integrale. Cine-ar fi bănuț? Rai cu integrale! Măi nene, te doare-n aripă de necazul meu. Este?

- Domnule, misiunea mea aici e alta...

- I-auzi? Și care-ți este misiunea? Apropo de durerea mea, cuvântul care-ți trebuie este „laț”.

- Da, dom'le, se potrivește, aprobă „Îngerul”, după ce înscrise cuvântul în careu. Ești bun. Dar să reluăm. Vrei să-mi știi fișa postului... Păi, am mai multe însărcinări. Deocamdată, trebuie să știi că-mi ești dat în grijă. Despre celelalte atribuții ale mele ai să afli la timpul potrivit.

- La timpul potrivit... Adică, am ajuns aici de ceva vreme, însă timpul potrivit n-a venit încă. Ciudat! Atunci să recapitulăm, poate mi-a scăpat mie ceva important pe drum. Pe drumul către noua lume de aici. Fii foarte atent la ce spun acum, iar dacă nu-mi amintesc vreun amănunt, te rog să intervii. Că mă cheamă Stan văd că știi. Sunt însă și un tip haios. Asta ar mai trebui să știi.

- Poate știi și asta.

- Atunci hai să-ți spun un banc cu Bulă!

- Nu-mi plac bancurile.

- Nu-ți plac bancurile proaste. Dar asta de-o să ți-l spun eu acum e tare mișto. Ai să vezi...

- Domnu' Stan, nu este nici locul, nici momentul pentru bancuri.

- Numai unul, nene. Cică, Bulă și Ștrulă...

- Oprește-te! Aici nu e voie cu bancuri!

O bubuitură îi însoți interdicția. Stan se sperie și dădu să se ascundă sub pat:

- Ce-a fost asta?

- Nici șefilor de aici nu le plac bancurile.

- Păcat! Era o glumă nevinovată. Ne mai amuzam și noi... Ah, de când mă știu mi-a plăcut să fiu haios, sperând că astfel îmi va fi mai ușor să trăiesc. Firile vesele, mi-a spus mie cineva, suportă mai ușor greutățile de tot felul. Fiindcă orice viață are dificultățile ei – tot la viața de dinainte mă refer – așa că n-am fugit de ele. De unele am râs, pe altele le-am tratat cu sictir sau doar m-am prefăcut că nu le văd, că nu există. Asta-i cea mai mare pedeapsă pentru ceva ori cineva: să-l ignori. Înțelegi strategia mea?

- Da, cu toate că până acum mari deștep-tăciuni n-ai debitat.

- Stai că mai urmează. Iar viața mea și-a văzut de drumul ei: însurătoare, nevastă, copii, serviciu pentru mine, serviciu pentru ea, apoi, șomaj pentru mine, șomaj pentru ea, mâncare și haine pentru toți, apoi școală pentru plozi, caiete, cărți, lecții – din cauza unora te durea pur și simplu capul, însă trebuie să mănânce o pâine și învățătoarele – examene, când mai grele, când mai ușoare. Mă refer aici și la examenele vieții, ca să zic așa...

- Trăncănești cam mult, nene. Iar eu trebuie să te ascult.

- Poate-ți spun lucruri pe care deja le știi... Dar le recapitulez pentru mine, ca să înțeleg ce mi se întâmplă. Mai exact, ce mi s-a întâmplat. Și am dus eu viața asta sucită o vreme. Mai exact până mai deunăzi, când mi-am zis că așa nu se mai poate, frate! Oricât de haios aș fi fost eu, oricâte bancuri aș fi spus, viața îmi întindea mereu capcane, de mă dădea peste cap pur și simplu. Îmi îngheța răsul pe buze. Că eu tot voiam s-o iau în bășcălie, mă-nțelegi... Dacă nu zici nimic, înseamnă că mă înțelegi. Poate vrei să știi la ce fel de capcane mă refer...

(din volumul „Garsoniera lu' Ăl Bătrân”, în curs de apariție la editura InfoRapArt)

Marian DRUMUR

Peripeții, tribulații, existențiale

Trenul s-a oprit, dar nu era niciun așezământ; câțiva călători curioși au văzut motivul: o trupă numeroasă, distribuită de o parte și alta a terasamentului; se distingeau uniforme, siluete în echipamente de astronauti, halate albe, îndărătul cărora așteptau câteva ambulante. Zvonul s-a răspândit fulgerător - „*Razie epidemiologică*”... „*Ne bagă în lagăr*”... Nu trebuia mai mult, știam cu toții!

Mi-am înșfăcat geanta și m-am precipitat către coada garniturii; ușa glisantă de trecere s-a deschis și m-am vârat sub tampoane, așteptând momentul prielnic ca penumbra zorilor să-mi faciliteze ocazia de retragere în lăstărișul învecinat; acesta a venit la izbucnirea unei altercații ce a polarizat atenția oficialilor, izbutind astfel, cu fereală, să mă îndepărtez tupilat până la iarba desişului, unde m-am întins.

Lungă și încordată așteptare, până garnitura s-a pus în mișcare, coloana raziei s-a îndepărtat și am putut să gândesc la posibilitățile de continuare a drumului. Altceva nu era decât să mășăluiesc către târgul apropiat, să-l trec pe la periferie, apoi pe șosea către orașul destinației mele temporare – vreo douăzeci de kilometri cu totul... măcar eram aproape sigur că n-or să fie controale în zonă, aveau și ei o planificare.

Iscodind zările, am mășăluit pe poteca paralelă cu linia ferată, vizibilă prin tufăriș, până ce contururile cețoase ale clădirilor au început să se deslușească, așadar am ales, prudent, căile mărginașe, pustii la ora aceasta, în zigzag, să nu pierd direcția principală. După un scuar veșted a urmat o stradă mai arătoasă, unde case mari priveau dindărătul ogrăzilor, șerpuiind, până mi-am dat seama că intrasem într-o fundătură ce se termina cu o poartă impunătoare, larg căscată, dezvelind o curte cu oameni ce priveau... nu era loc de întors, simțeam privirile din urmă. Curtea, pietruită, mărginită de o clădire stil U, cu trei nivele având pe acoperișul corpului central o cruce mare, roșie, ce dezvăluia destinația de spital a așezământului, era slab populată cu autohtoni purtători de măști faciale medicale.

Repede mi-au reperat aerul străin; iute s-au apropiat doi sanitari să mă îndrume ferm către un pavilion lateral, pasămite triajul, fiindcă am fost lăsat într-o încăpăre dotată specific, cu două mese curioase – masive, cu blat metalic perforat și chiuvete la capăt... m-am uitat după un scaun, erau trei la perete; m-am așezat cu gândul stăruiitor, repetitiv „*Numai geanta să n-o ia*”... n-aveam cum s-o dosesc. Un televizor prins de perete emitea sfaturi profilactice, reclame farmaceutice, avertismente sanitare, uneori un apel către personal; se vedea că e cu circuit închis, să te introducă în

atmosferă.

În sfârșit, a intrat un medic, echipat cum se cuvenea situației de fapt. Avea și ecuson, dar nu l-am deslușit.

Preocupat, atent, a pornit să mă chestioneze - o anamneză obișnuită. Zâmbea mereu - nu era mare scofală, poate râdea și când îți extirpa un rinichi dar nu, realmente era bine dispus deoarece m-a întrebat apropo de o reclamă televizată:

– Știi ce are un tip care ia medicamente pentru colon iritabil, deși e sănătos?

Nu știam!

– Un colon vesel.

Prinzând curaj, i-am relatat și eu episodul tânărului medic ce i-a recomandat pacientului de la țară să ia medicamentul rectal. Nu-l cunoștea; a binevoit să râdă copios!

– Bun, a zis doctorul, trecem dincolo. O mică injecție și ieși adevărat. Aici e de fapt prosectura portabilă, pricepi, considerăm orice eventualitate! Se și ferchezuiesc mușteriii... nu e cazul!

Dincolo, chiar era un cabinet, spațios, dotat inclusiv cu un birou la care trona o asistentă mascată, înconjurată de registre.

– Cheamă și surorile, i-a spus șeful, indicând interfonul.

Când s-au aliniat, le-a relatat bancul meu, provocând râsete înăbușite. Și au plecat imediat.

– Notează-l pe dumnealui, a mai adăugat medicul. Știi codurile particulare? Îl vreau la rapel!

– O să caut, a replicat ea.

– O țin fiindcă poate să emită lejer un *do de sus*, mi-a spus aparte omul în alb. Și *mi bemol legato*... Cunoști „*Lucia*”?

Nu înțelegeam.

– Te pot ține aici în rezervă până le schimbăm pe toate, ce zici? Tu ale tale, eu, ale mele! Ți-am văzut geanta, relaxează-te!

Așadar, n-aveam nimic, așa că am refuzat politicos și a ieșit, definitiv.

Asistenta mi-a luat datele, precum le înșiram, apoi a scos dintr-un sterilizator o seringă preîncărcată, ordonând să-mi suflec mâneca.

– S-ar putea să am alergii, am prevenit-o în timp ce mă injecta.

– Ți-am făcut cu apă, m-a repezit ea, ce crezi că risipim serul!?

Vasăzică așa!

Dar, în timp ce-mi refăceam ținuta, am realizat că simt *mirosuri* – al alcoolului medicinal, dezinfectantului încăperii, al antiperspirantului vaginal din vecinătate, chiar și boarea de magazie a echipamentelor de protecție...un curent firav, fumigen, adia dinspre aparatul condiționat... toate amestecate și distincte, aproape colorate...

– Aia n-a fost apă, am îndrăznit.

– Știm noi mai bine, a replicat. Vrei și tatuaj temporar la adevărită?

– Care-i diferența?

– Diferența e că poți intra la discotecă. Local.

Puteam să mă lipsesc de discoteca locală...

(continuare în pag. 26)

Ionel NECULA

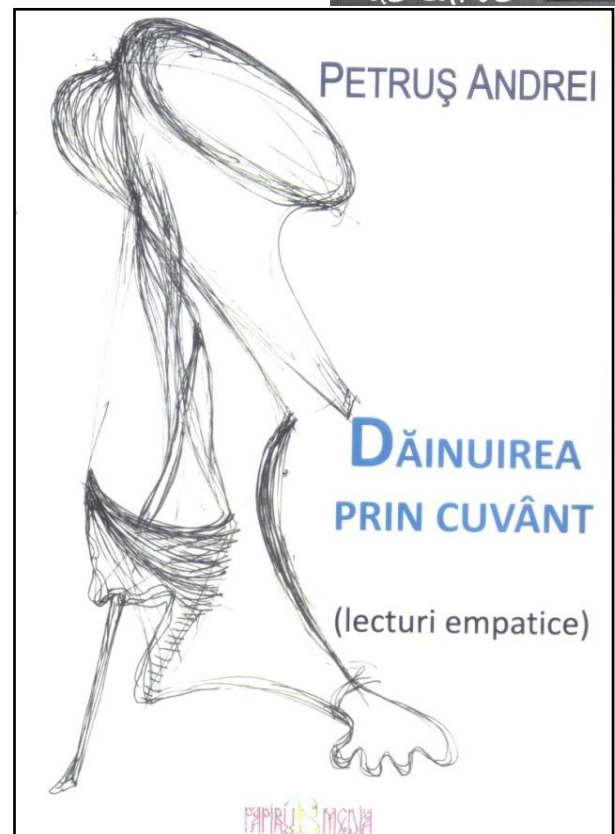
Petruș Andrei – Dănuirea prin cuvânt

Am spus-o de multe ori și-o repet ori de câte ori mi se oferă prilejul: România nu duce lipsă de creatori, de scriitori, ba chiar putem semnala o anumită supra-producție literară, o inflație atât de gonflată de poeți că prezența faculului, a diletantismului și artificialului aproape că nu mai surprinde. O meserie, și cea de scriitor nu face excepție, capătă noblețe și înseamnă ceva în nomenclatorul profesiilor câtă vreme e practică de un număr mic de aleși, de dăruți și de zeloși cu calități evidente și cu vocația legitimată în transcendent. Devenit fenomen de masă, la dispoziția tuturor celor ce cunosc literele alfabetului, actul de creație s-a degradat, și-a pierdut aura zeiască, a devenit o practică obișnuită, pentru oameni obișnuiți, de la care nimeni nu poate fi privat sau exclus. De vreme ce cunoaște toate literele alfabetului înseamnă că este apt și pentru activitate scriitoricească. Așa se explică mulțimea cărților derizorii apărute în ultimii ani și numărul mare de autori apăruiți peste noapte, fără nici un fel de ucenicie prealabilă.

A contribuit la această abundență de scrieri submediocre și nesăbunița politicii noastre postdecembriste de a gratula autorii așa-zisei literaturi de penitenciar. Delicvenți obișnuiți - hoți, violatori, spărgători - care nu s-au gândit niciodată până atunci să-și treacă numele în galeria scriitorilor, dacă tot li s-a oferit această oportunitate, de a-și diminua perioada de penitență ca urmare a cărților publicate, de ce n-ar profita de ocazie? Mi-am arătat deseori consternarea față de prestațiile unor *critici ocazionali* - economiști, cadre militare demobilizate, mecanici, tractoriști, electricieni – lipsiți complet de o bază teoretică și de acele cumuluri prealabile care să constituie *patul germinativ*, singurul care permite încadrarea unei opere sau autor într-o direcție, într-un curent, sau într-o manieră literară.

Se poate face critică literară convingătoare și din perspectiva bunului simț, a receptării amatorice directe și a rezonanțelor produse în subiect, deci fără recursul la temeuri, la principii imperative și la o contextualizare temeinică a lecturii? Din păcate, așa cum se înfățișează tabloul criticii literare actuale, răspunsul afirmativ nu poate fi exclus. Da, pot fi emise păreri, opinii și puncte de vedere diletante, dar ar fi cumplit ca acestea să conteze și să fie luate în seamă, când se pune problema unei evaluări de ansamblu. Până și la concursurile miss fătucile siliconate sunt excluse din competiție.

M-am lungit mai mult cu această introducere, la un demers care nu și-a propus decât să comenteze volumul lui Petruș Andrei, **Dănuirea prin cuvânt**, (lecturi empatic) apărut la Editura Papirus Media, 2020, Roman.

Se înțelege că autorul nu face parte din categoria celor ce-au generat oțărârile din această introducere. Îl urmăresc de multă vreme și m-a surprins hărnicia sa de cititor neobosit cu care a rămas conectat la piața cărții, zelul și diversitatea lecturilor sale empatic. Într-o vreme când se citește din ce în ce mai puțin, când mulți dintre confracții săi au scris mai multe cărți decât au citit în toată perioada formării lor intelectuale, Petruș Andrei a ales să citească tot ce ajunge pe masa sa de lectură și să dea seama despre autor și despre impresiile încercate.

Ceea ce lipsește României actuale este critica severă, doctă și bine garnisită cu temeuri, cu principii estetice și cu referințe doctrinare. Cine s-o facă? Cei vechi o lasă în seama tinerilor, iar cei tineri nu se prea arată interesați de acest gen literar, care reclamă lecturi bogate, cumuluri doctrinare, o bună cunoaștere a fenomenului literar universal și o robustă orientare prin hățușul de curente și direcții literare de la noi și de aiurea.

Ceea ce impresionează la Petruș Andrei, pe care îl urmăresc insistent de mai multă vreme, este hărnicia, deschiderea spre nou, spre ceea ce îi propune vitrina cu noutăți literare. Comentariile sale, adunate în recenta alcătuire **Dănuirea prin cuvânt** (Editura Papirus Media, Roman, 2020) sunt *empatic*, adică prietenești, galvanice, pozitive, recunoscând autorilor comentați merite literare convingătoare. Nu știu să fi scris și altfel de comentarii - mai rezervate și abrazive și nici nu cred că are prea mare importanță în economia acestei cronici.

Prefațată de cunoscutul cărturar Lucian Strochi, cartea despre care ne-am propus să vorbim în

(continuare în pag. 13)

Silvia CURTEANU

O lansare... de carte

O seară senină de vară se adună pe mal de apă în așteptarea nopții. E o zi oarecare, poate ceva mai liniștită ca aceea de ieri. Liniște, din vremuri ce au trecut sau vor veni... Încărcătură densă, fluidizată prin firide sinilii.

Un *el* se plimbă pe mal cu pas măsurat de tactul gândurilor. Preocupat sau numai distrat? Cămașă în carouri, pantaloni de doc, bej și maron în potrivire și pantofi sport ce caută cu intenție cărările de iarbă. Dar cel mai important accesoriu este o carte cu coperti albastre a cărei poziție o schimbă constant dintr-o mână în alta, privind-o intens sau îndepărtând-o de traiectoria privirii. În alternanțe de nehotărâre, acceptare și respingere. Nu este greu de ghicit că duce poveri pentru a căror rezolvare caută locuri și gânduri prielnice. Este în afara zonei de agrement amenajată pe malul lacului, dar încă simte nevoia să se îndepărteze și mai mult, încercând să lase în urmă păreri, aprecieri și alte zgomote. Doar apa să-și clipească sunetele... Capu-i se înclină, umerii se strâng coborând în dorință de întoarcere la dialogul calm cu el însuși care și-a găsit exprimare între coperțile cărții din mâna sa.

O pală de vânt și-a trecut degetele nevăzute prin părul său castaniu - și-a amintit mâinile *ei*, adierea răsuflării cu iz de aducere aminte a momentelor în care suferința și fericirea păreau chiar a fi prietene. Se căutau una pe alta și se invitau, politicos, la întâietate. Până când jocul a devenit periculos, transformându-se într-o luptă concurențială pentru putere. Ea a plecat, acceptând o ofertă de lucru la mii de kilometri depărtare. Dar sclipirile ochilor verzi îi îndurerează și acum amintirile ce nu vor să-și găsească locul în duiosia trecutului.

De atunci a început să scrie, despre lucruri importante sau derizorii, despre orice, fără însă a publica nimic. Nu simțea nevoia să împartă cu alții, cunoscuți sau necunoscuți, ceea ce avea în minte sau în suflet. Era doar o formă de refulare prin exprimare, cu recunoștință pentru foile de hârtie care îl primeau cu îngăduință, păzindu-i secretele. Și astfel parcurgea zilele și anii vieții, urmând rutina zilnică din care făceau parte o slujbă în domeniul marketingului, menajul casei pe care și-l făcea singur, chiar dacă fără tragere de inimă, și timp petrecut cu familia, părinții și fratele său, nelipsind de la nicio sărbătoare sau întâlnire importantă. În definitiv, rutina are rol esențial într-un proces de uitare sau abandonare, mai ales dacă este bine făcută și cu conștiinciozitate. Frământările sale, deși intense, își executau demersurile

într-o zbatere interioară, fără a da semne că ar dori să se facă cunoscute publicului. În condițiile unei astfel de aparențe, familia credea că duce o viață normală, chiar bună, poate cu puțină tristețe datorată singurătății. Evident, nu lipseau tentativele de sfaturi și nici cele practice care încercau să-l aducă în viața socială. Le dădea curs, ameișind vigilențe și intenții, dar nimic nu se concretiza.

Și continua să scrie... umplea carnete, caiete sau fișiere pe computer, fără o grijă deosebită de organizare și coerență. Găsise roțița care pune în mișcare întreg ansamblul existenței sale - cuvântul scris, în binefăcătoare muțenie, chiar și invizibilitate la un minim efort de a închide ochii. Doar trepidarea neuronală, în activitate continuă și intensă, putea fi mărturie că slova scrisă nu este moartă.

La un moment dat, aproape fără să-și dea seama, s-a întâmplat ceva. Schimbarea a venit fără explicații și justificări, declarând oficial încheiată perioada de jale și dor etichetată ea. Scrierea s-a închegat într-o poveste aparent coerentă, dar și întortochiată, fiind brăzdată de punți prin timp și acțiuni, cu succesiuni nefirești, întâmplări abandonate și reluate... dar impresia generală nu i se părea a fi una nefavorabilă. Senzație de originalitate, ceva ce trezește curiozitatea chiar și prin ciudățenie. De altfel, a fost din partea lui o îndrăzneală să o publice, un impuls neexplicabil de trădare a intimității la care ținuse atât de mult. Prima tentativă de exteriorizare, un gest timid prin răsucirea cheii în broasca ce ferecase realitatea. Era, totuși, un început...

Pășește din ce în ce mai rar, gândurile se liniștesc și trec pe modul amortire, astfel încât simte nevoia să se așeze. Găsește o buturugă noduroasă, destul de aproape de apă și deschide cartea albastră încercând să-și descifreze gândurile de la pagina 102. Urmărește cuvintele încet, în efort de aducere aminte, și regăsește picături mari de tristețe ce se scurg pe ramele unor fotografii contemporane. Fotografii aglomerate cu clădiri pătrunse de bezna pustietății, lucruri desperechiate înșirate pe lângă garduri și multe culori în infinite nuanțe de cenușiu ce revin cu stăruință în prim plan. Nu sunt oameni, animale, sunete sau mișcare. El este acolo, undeva, fără chip și materie, doar ca senzație de împietrire în suferință prin condamnare veșnică. Imaginile ascunse în cuvintele de la pagina 102...

Pagina 124 - loc deschis care poate părea chiar frumos, cu ușoare contururi verzui, dar pustiu, un pustiu ce îngheață simțirea împotrivindu-se strădaniei unor raze anemice de soare. Epilog la pagina 264 - lumea este așa cum este, nu cum o văd simțurile noastre îmboldite de serotonină sau cortizol.

Se trezește brusc din visul cenușiu prin atenționarea picăturilor de ploaie, o ploaie ușoară, nehotărâtă să execute o prestație adevărată, de care copacii cu coroane generoase îl apără cu ușurință. Își continuă mersul, de data asta puțin mai

(continuare în pag. 13)

alert, dinamizându-și ființa spirituală. Meteorologia repune vara în drepturile turei de noapte. De la distanță, lumina slabă a becurilor dezvăluie vegetația împletită cu fâșii de umbre. Cartea este pe jos, în iarbă, și niste găze îi parcurg în viteză rândurile. Oare care este impresia acestor primi cititori?

Se gândește dintr-odată la lansarea planificată pentru reclamă, semnături, detalii, răspunsuri la întrebări, în cadru festiv, cu fanfară și fursecuri. Luări de cuvânt cu laude sau fără a se spune nimic, aplauze și câteva exemplare vândute vor încununa succesul lansării de carte. Și astfel scriitorul își primește oficial titlatura. Fără o astfel de ceremonie nu prea poate fi vorba de consacrare... știi, dacă nu e oficializat... Este precum debutul în societate a tinerelor din epocile trecute care trebuiau să participe la primul bal, supunându-se astfel analizei de lornion și comentariilor informaționale referitoare la avere, rang, respectabilitate. Abia apoi se putea pune problema alegerii unui pretendent. Deci trebuie să facem lansare, lansare, lansare...

De pe buturuga care i-a permis visul unui somn scurt ascultă apa care nu-i răspunde întrebărilor mute, ascultă liniștea care nici ea nu-i sugerează vreo rezolvare. Deodată corpul său se destinde, albastrul ochilor își caută perechea pe cer, intuind-o sub pătura întunecată a nopții. Apoi privește cartea, o mângâie duios, o apropie de obraz într-un oftat care-și cere dreptul la eliberare. Ideile sufletului său pot rămâne încâtușate între pagini sau pot deveni prizonierele realității citibile, ca o pasăre captivă în colivie care se ofilește și moare.

Boarea nopții de vară se strecoară printre crengile copacilor, stârnind corul încurajării. Mai răsfoiește o dată cartea, pagină cu pagină, într-un gest de recunoștință. Se aud în depărtare râsete amestecate ce sfidează seriozitatea clipelor de noapte. Încet, cu mișcări studiate și dirijitate, începe să rupă filă după filă, după care le assemblează în bărcuțe de forme complicate. Le fabrică catarge, le întărește cu coperti, le pune nume funcție de textul care s-a nimerit pe paginile folosite ca materiale de construcție. Aducă flori și frunze sau alte obiecte pe care natura i le oferă gratis. Și-a construit o întregă flotă, le privește cu mândrie categorisindu-le în imaginație drept plute, caiace, gondole, canoe, iahturi sau bărci cu motor. Flota poveștii din roman, cu personaje, gânduri, idei, cu început și sfârșit. Le pune pe apă, cu grijă, pe rând, așteptând ajutorul vântului și-al suflului unduitor din adâncuri. Pornesc, una câte una, una după alta, în bucuria eliberării. A apărut de după nori și luna care desăvârșește grandoarea spectacolului pe scena de apă. Doar spargerea sticlei de șampanie a lipsit de la ceremonia lansării la apă a flotei.

Rămâne încă mult timp pe malul apei urmărind cu privirea fiecare capitol, simțind creșterea sentimentului de împlinire prin eliberare... Și astfel cartea sa a fost lansată...

(urmare din pag. 11)

aceste rânduri, reunește cronicile lui Petruș Andrei asupra autorilor lecturați, din care nu lipsesc cei vechi, precum Bacovia, Tudor Arghezi sau Costache Conachi căruia îi rezervă un spațiu neașteptat de generos, ba chiar, în spiritul dulcelui stil conăchesteian îi consacră chiar o poezie. *“Uluit de câte vede / Prinse-n farmecul făpturii / Logofătul C. Conachi / Cântă-n versuri calde nurii, // Dintre toate cele care / Viața-ntreagă-i încântară / Doar Zulnia cea nurlie / Îi făcură iarna vară. // El a fost cuprins de-ndată / De o dragoste divină / Și-atunci Ikanok Zulniei / I-a spus blând dulce lumină. // Noi aflăm povestea toată / Din scrisoarea lui întinsă / Izvorâtă din iubire / De o flacăra aprinsă. // Toate trec în astă lume / Însăși viața-i trecătoare / Dar un adevăr rămâne / Dragostea în veci nu moare!”*

Se vede de departe că autorul acestor comentarii empatică circulă ca printr-un sistem de vase comunicante, cu aceeași lejeritate, prin mai multe genuri literare și e greu de stabilit care dintre ele se poate considera privilegiat. Cele mai multe dintre comentarii se decontează din lectura scriitorilor aparținând filialei din Bacău a Uniunii Scriitorilor, criticul asumându-și, neoficial, rolul de reporter și de cap limpede la avalanșa lucrărilor apărute în spațiul moldovenesc, de parcă ar dori să confirme încă o dată convingerea cronicarului Miron Costin că *nici într-ale duhului nu stăm prejos*. Regăsim în această culegere comentarii vibrante și pertinente despre George Bălăiță, Dumitru Brăneanu, Grigore Codrescu, Petru Isachi, Vasile Ghica, Viorel Savin, Lucian Strochi, Cristina Ștefan, Culiță Ioan Ușurelu, Gina Zaharia și încă mulți alții care au îmbogățit patrimoniul literar moldovenesc cu lucrări avenerice și rezolubile.

Am amintit de articolul consacrat poetului-logofăt Costache Conachi – un adevărat medalion literar - de valoarea lui intrisecă, de studiu introductiv, dar în acest cadru mai pot fi incluse și cele despre Ștefan Petică, Al. Vlahuță sau Victor Ion Popa.

Nu mai insistăm, cartea este un fel de radiografie a zbaterilor literare din toposul Moldovei de mijloc, privite rațional, dar și emoțional și empatic.

A doua diviziune a cărții este rezervată comentariilor cumulate de autor la cărțile sale, de unde rezultă că indiferent în lumea literară, autorul n-a fost niciodată. Cărțile sale, multe-puține câte s-au adunat, au fost primite, citite și comentate cu interes și cu bune aprecieri critice, chiar și în noile condiții când se citește din ce în ce mai puțin. E un semn că scriitorul se află într-un trend de evoluție ascendent, care merită continuat cu alte izvodiri decupate din vitrina cu alte noutăți literare.

Ioan GHEORGHIUȚĂ

Audi, vedi, sile!

Când cerul coboară peste tine-n vârtej
Iar stelele cad printre maci,
Încearcă speranța în brațe s-o ții,
Ascultă, privește și taci !

Iubirea și ura sunt toate scânteii
Doar sufletu-i singurul vraci,
E stâncă ce suferă și-ți spune mereu
Ascultă, privește și taci !

Nici geana pe geană, nici visul, nimic
Nu-ți cruță durerea de-a fi, orice faci...
Doar îngerul tău păzitor îți șoptește
Ascultă, privește și taci !

Ne iubim țara...

Ne iubim țara
Dar plecăm cât mai departe de ea,
Locul în care ne naștem
E-o amintire plină de dealuri și văi,
Toate după sufletul fiecăruia,
Din orișicare izvor curge venin,
Corupție, boli și foame
Fiindcă de - acolo plecăm fără vlagă
Înspre ceea ce numim sevă,
Seva de a ne recunoaște valorile,
De a ne regăsi pe noi înșine,
De a iubi cerul și pământul,
De a ne transforma
În ceea ce suntem cu adevărat,
Niște oameni cu dureri,
Cu idealuri, cu libertăți,
Cu gânduri ce roiesc ca albinele-n stup,
Ne iubim țara,
Și părinții și bunicii,
De aceea noi suntem copiii
Cei mai rebeli
Ai limbii române...

Dragostea...

Dragostea nu are aceeași culoare,
Nu are aceeași formă,
Ea există în mii și mii de ipostaze
Diferite,
O privești încântat
Ca pe o apă curgătoare,
Ca pe un fir de nisip
Ce se transformă încet, încet
În mătase, în secunde,
Apoi, visele încep să tresară,

Să prindă viață
Ca ramurile de măslin,
Ca limbile de foc...
Nu, dragostea nu are corp,
Ochi, nu are gură de vorbit,
Nu are nimic din ce ar trebui să aibă...
Nu are nici măcar mâini
Să gesticuleze printre emoții,
Să ne arate că-n fiecare zi
Nimic nu mai este la fel
Ca înainte,
Dragostea nu are aceeași culoare,
Și ceea ce este mai important
Este că ea se naște, renaște,
Că niciodată nu moare...

Totul...

Totul începe să se schimbe
Când pomii gândesc
Mai lucid decât păsările,
Noi ne jucăm de-a frunzele înverzite,
Ne jucăm într-o doară de-a viața
Sau creștem - gutui line,
Peline
În poala grădinii,
Pe altarul dimineții
Ca alunițele pe obraz,
Și ne-am mai lua
La trântă puțin
Cu tăcerea
Vreunui ecou...

Toamna...

Din mine însumi
Cad frunzele toamna,
Privesc cum se-nfioară
Și-ntocmai simt arșițe,
Alene îmi coboară,
Îmi urcă- zbor de nimfă
Prin clipele albastre, ruginii
Cu mlădioase voci de romanițe,
Ating aroma dintre anotimpuri
Cu-ntreaga mea ființă și nectar
Strâng lângă suflet și pudoarea,
Iubirea merelor, gutuilor, licoarea
Cu zâmbete prelungi, înalte, ascuțite
Rotunde sau zemoase
Ce- ncântă din ulcioarele prea rase,
Strâng lângă mine un focar
De gusturi tandre, de curcubeu pline,
Cu dragostea împrumutată de la tine
Strâng în noian din mine câteodată
Tot ce-am agonisit în inima curată
Din mine însumi
Fiindcă eu sunt toamna ta
Sau toamna mea,
O toamnă cum n-am fost eu niciodată...

Elisabeta DRĂGHICI

Un traseu al investigației valorilor cu Robert M. Pirsig și „Zen și arta reparării motocicletei”

Există cărți, care după ce au fost citite, continuă să fie prezente în minte mult timp, datorită multiplelor semnificații desprinse din firul narativ, din ideile prezentate de scriitor sau ca urmare a interconexiunilor ce se pot face cu diferite concepții, teorii ori situații existențiale. Privite din diferite unghiuri, ele oferă răspunsuri surprinzătoare, ce complică viziunea asupra subiectului abordat de scriitor. Astfel mi s-a întâmplat și cu romanul filosofic „Zen și arta reparării motocicletei” scrisă de Robert M. Pirsig. Pe parcursul lecturii, care, de altfel, s-a petrecut destul de greu, dar fără a fi lipsită de plăcerea parcurgerii textului, am căutat în permanență să identific mesajul - acea esență care trebuie regăsită într-o carte și care stă la baza deciziei de a scrie, el trebuind să ajungă la cititor; dar nu am avut sentimentul de a-l fi găsit facil. Atunci când credeam că îl descopăr (fie în descrierea călătoriei unui tată alături de fiul său - care nu părea a fi o simplă aventură de vacanță! - sau în efortul tânărului profesor, respectiv Phaidros, de a ajunge la cunoaștere și la definirea conceptului de calitate, uzând de resursele filosofice antice ale lui Platon, Aristotel, Socrate ori de stăpânire a adevărului - cu ambiția de a demonstra superioritatea față de alți profesori etc.), constatam că alte semnificații ies la iveală în paginile următoare.

Urmam un alt curs, o altă interpretare, sperând să fi găsit cheia. Un fragment rămăsese ca un fanion al înțelegerii cărții și acesta a însemnat pentru mine invocarea în text a unui poem (ce se „învârtea” în capul meu așa cum se învârtea în capul personajului), poem intitulat *Mein Kinder*. „Dar cine gonește prin vânt și prin noaptea cea aspră?/ Un tată ce-și strânge la piept firava odraslă”, versuri extrase dintr-un poem al lui Goethe. Mi se părea a fi baza cărții, mesajul ce trebuia transmis: efortul tatălui, zbaterea lui, fuga prin ploaie pentru a-și salva fiul suferind. Cu toate eforturile sale, nu reușește, Năluca (pe care o vedea copilul) fiind mai puternică (n.n. năluca morții). După discursuri îndelungi despre adevăr, calitate, munca științifică, sisteme (ale motocicletei, ale socialului) și gândire sistemică, adevăr și bunătate etc. ajungem spre finalul cărții la fiul personajului, purtat în lunga călătorie prin America, Chris, un copil suferind (la fiecare emoție mai puternică se plângea de dureri stomac) care este martor al transformărilor tatălui (uneori plictisitor, alteori transmitând teamă fiului său, uneori cu trimiteri la nebunie), un copil care reprezintă rațiunea existenței unui bărbat. „Suntem legați unul de celălalt în chipuri pe care nu le înțelegem pe deplin, poate deloc.” spune personajul, recunoscând în relația tată-fiu adevăratul substrat: „Nu l-am susținut deloc. El m-a susținut pe mine!” - copilul care, prin existența sa, face dintr-un bărbat un tată, un pion într-o lume a complexității metafizice, a sistemelor, a conceptelor etc., stabilind o legătură neînțeleasă, dar prezentă.

Această dualitate, munca profesională – calitatea de părinte, este angrenată în structura socială, cu tot ceea ce stă la baza construirii societății, filosofia, cunoașterea și sistemul social. Analogia pe care o face Pirsig, respec-

POLIROM
Top 10+

ROBERT M. PIRSIG

Zen și arta reparării motocicletei

tiv a motorului motocicletei cu structura socială (sistemul), oferă o cale de înțelegere a realității și de cuprindere a tuturor achizițiilor cunoașterii umane (de la filozofie până la tehnică). Pirsig scrie: „Adevăratul motor la care lucrezi ești tu însuși. Mașinăria ce pare să fie „acolo” și persoana ce pare să fie „aici” nu sunt două entități separate. Ambele se înalță spre Calitate sau se prăbușesc din Calitate împreună”. Întregul expozeu al lui Pirsig (prin intermediul personajului Phaidros) se învârte asupra calității, această valoare care precum spune autorul, ne înalță ori ne prăbușește, în funcție de efortul uman depus. Din această perspectivă, modul în care este văzută lumea depinde de atitudine, și aflăm aceasta în ultima scenă redată de autor, când fiul său, Chris, care se afla în spatele său, pe motocicletă, se ridică peste umerii tatălui și rămâne impresionat de priveliștea care se desfășoară în fața sa. Tatăl, instruindu-și fiul asupra felului de a vedea lumea îi spune: „Cel mai greu e să ai atitudinea potrivită”.

Se afirmă despre „Zen și arta reparării motocicletei” că este un roman filosofic autobiografic. Nota autobiografică este dată de redarea călătoriei făcută împreună cu fiul său, care a început în anul 1968, pe 8 iulie. Călătoria pe motocicletă pornește din Minnesota (Minneapolis) și trece prin Dakota, Montana, Wyoming, Idaho, Oregon până în California (San Francisco). Multe din scenele relatate în timpul călătoriei au corespun-

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

dent în viața autorului (viața la catedra universitară, relația cu studenții, munca de cercetare, prietenii cu care pornesc în călătorie cu motocicletă, pasiunea pentru motociclete, fiul său, Chris etc.)

Temele filosofice ce macină personajul Phaidros sunt cele cărora Pirsig le-a acordat timp și analiză în activitatea sa profesională. Așa cum declară autorul într-un interviu acordat lui Tim Adams pentru *The Guardian*¹, regăsim în roman relatări despre perioada de profesorat (în care căuta o definiție a calității, lansând studenților provocarea de a o oferi, la care se adaugă renunțarea la sistemul de notare a cunoștințelor studenților), perioada bolii (catalogată de societate americană drept schizofrenie, dar pe care Pirsig o numește iluminare, după cultura Zen) și o teorie asupra unor concepte precum: calitate, sistem, cunoaștere etc. (de altfel titlul original al cărții este: „Zen and the Art of Motorcycle Maintenance: An Inquiry into Values”, fiind subliniată preocuparea de a investiga valori).

Cartea este scrisă după internări succesive ale scriitorului în centre de tratare a bolilor mintale. Tocmai pentru a expune ideile sale, Pirsig a pornit de la descrierea motocicletei (un eseu scris inițial, din amuzament) ca să se dezvolte ulterior într-o carte (detaliile acestea sunt prezentate în interviul menționat mai sus). Dacă ideile despre metafizica calității s-au desprins din studiile sale, personajul Phaidros a luat naștere odată cu scrierea cărții.

O scurtă incursiune biografică are menirea de a ne arăta unele aspecte ce explică și dau forță cărții „Zen și arta reparării motocicletei”. Robert M. Pirsig, născut în Minneapolis (din statul Minnesota, Statele Unite ale Americii) are o poveste de viață tulburătoare. S-a născut în anul 1928, în 6 septembrie, provenind dintr-o familie de intelectuali - tatăl său fiind lector de drept. Dovedindu-se inteligent de la vârstă fragedă (un IQ de 170 la vârsta de nouă ani), este admis la Universitatea din Minnesota la 15 ani, studiind biochimia. Trei ani mai târziu, în 1946, se înrolează în armata americană, luptând în Coreea. La întoarcere, studiază filosofia la Universitatea din Minneapolis și continuă să studieze filozofie orientală în India, la Benares.²

Din punct de vedere profesional, reținem despre scriitor că a predat limba engleză (retorică și scriere avansată) la Montana State College din Bozeman. Aici a experimentat metode de predare, printre care și neacordarea notelor studenților și a inclus la curs tema calității. Metodele sale nu au fost agreate de conducerea universității. Aprofundează domeniul „metafizica calității” și se înscrie la un program de doctorat. Tema calității este amplu abordată și în roman. Părăsește Bozeman-ul și obține un post de profesor de retorică la Universitatea din Illinois. În această perioadă se confruntă cu probleme de sănătate mintală (în 1961).

Călătorește în Minnesota, Mexic și Nevada. Profesează ca jurnalist independent și scriitor tehnic (elaborează broșuri educaționale și filme educaționale pentru elevi), dar scrie și articole de cercetare. Adună material pentru roman încă din 1967, când a semnat un contract cu Century Publications și și-a început proiectul pentru „Zen și arta întreținerii motocicletelor”. În anul 1974

cartea este publicată și are un succes neașteptat, mai ales că a fost refuzată de foarte multe edituri.

Despre „Zen și arta reparării motocicletei” se știe că a avut un impact puternic în anii '70. Extraordinar este faptul că Pirsig a trimis manuscrisul la 121 de edituri, primind refuzuri de publicare de la acestea. Cu acest rezultat intră în Guinness Book of Records ca bestsellerul cu cele mai multe respingeri la publicare – după cum aflăm de la editori în textul existent pe verso-ul paginii de titlu. Cea de a 122 a acceptat să-i publice cartea, nesperând că va avea un asemenea succes.

William Morrow (fondatorul editurii americane *William Morrow and Company*), cel care a susținut publicarea cărții, afirma despre „Zen și arta reparării motocicletei”: „Această carte este strălucitoare dincolo de orice închipuire, este probabil o operă de geniu și va atinge, pun pariu, o statură clasică”.³

Robert M. Pirsig a oferit multe interviuri imediat după lansarea cărții, apoi a refuzat să mai facă acestea. Pentru cei care doresc mai multe informații despre biografia lui Robert M. Pirsig le precizăm că există un site pe internet dedicat acestei cărți și autorului ei unde sunt postate interviuri și înregistrări video cu autorul (<https://www.pirsigsjourney.com/robert-pirsig-interviews>), pe lângă alte site-uri ce conțin informații despre autor și cartea „Zen și arta reparării motocicletei”. Pirsig moare în anul 2017.

Prezența în limba română pe piața românească de carte se datorează editurii Polirom, care o tipărește în două ediții în limba română: una în 2013 și alta în 2018. La baza acestui articol se află ediția din 2018. Fotografia copertei a fost posibilă prin amabilitatea autorului, înfățișându-l pe acesta și fiul său, pe motocicletă. Traducerea din limba engleză aparține lui Bogdan Perdivară.

¹ Tim Adams, „Zen and the art of Robert Pirsig”, în *The Guardian*, 19 nov 2006, sursa: <https://www.theguardian.com/theobserver/2006/nov/19/features.review97>

² sursa: <https://www.thefamouspeople.com/profiles/robert-maynard-pirsig-2710.php>

³ sursa: <http://www.psybertron.org/timeline.html>

Gheorghe BUCUR

**TRANSPOEZIA LUI IOAN GHEORGHÎȚĂ SAU ASPIRAȚIA
CĂTRE SFERELE ÎNALTE ALE POEZIEI**

Noul volum de versuri, *Frumoasa mea, transpoezia*, apărut în 2016 (Editura Pim din Iași), al scriitorului tulcean Ioan Gheorghîță, dezvăluie o nouă față, dar și o nouă treaptă în evoluția creației sale literare.

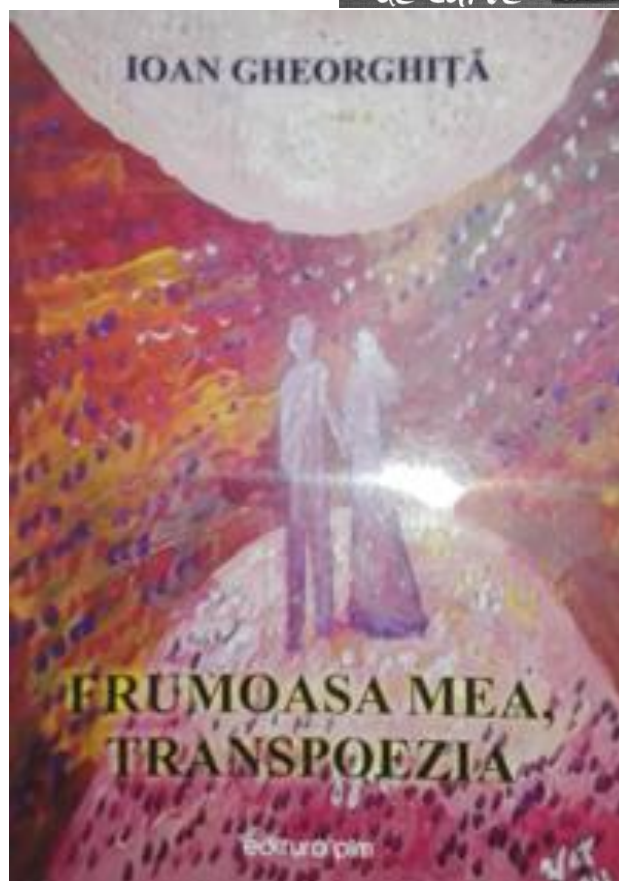
Titlurile volumelor de autor anterioare enunță o preocupare constantă pentru definire sintetică a momentului sau stadiului evoluției sale, dar și a viziunii asupra realității universului ideatic. Primul, din 1993, cu titlul *Ora de identitate*, este pe deplin concludent pentru procesul de conștientizare a unei identități particulare, de fapt, a propriei fizionomii poetice. Poeziile, adunate în 2000 sub titlul *Emigrantiada*, exprimă, sub forma unei autentice epopei, experiențele existențiale din periplul prin străinătate în căutarea unor realități meliorative. *Undeva la Poarta Raiului* (2010) și *Solzi de primăvară* (2012) conturează o nouă etapă în creație, primul sugerând conștientizarea apropierei de „grădina fericită” a poeziei, iar al doilea comunică ideea găsirii elementelor, ar părea destul de rarefiate (solzi), ale frumuseții vieții, sugerată de simbolul primăverii.

În prefața volumului din 2012 afirmam: „Poezia lui Ioan Gheorghîță nu este una teribilistă nici prin tematică, nici prin perspectiva adoptată și nici prin limbaj. Ea se înscrie, mai degrabă, într-o anume clasicitate prin echilibru, claritate, logicitate, precum și prin expresia îngrijită și armonia versului. Prin conștiința meditativă, problematizantă, prin căutare și frământarea eului poetic, prin sugestie, ca și prin vers-librism, autorul este unul modern. Formula folosită, este, am zice, aceea a unui neomodernism clasic.” Prin atari trăsături scriitorul arăta că nu se mai află „undeva la Poarta Poeziei” și că își conturase mental deja un drum și o formulă definitorie de urmat.

Cu volumul de față, *Frumoasa mea, transpoezia*, autorul intră într-o nouă etapă a maturității poetice. Titlul enunță cu o firească bucurie întâlnirea cu idealul visurilor creative proprii, evidențiată de o structură apozitivă, formată din adjectival pronominal „mea” și adjectival substantivat „frumoasa”, care, prin articularea cu articolul hotărât „a”, denumește un obiect cunoscut, apropiat, definit. Așadar, poezia râvnită ar fi o entitate, care, în plan erotic, se află în ipostaza de iubită. Să observăm conotația afectivă de certă stare de admirație, pe care o are autorul în fața acestei realități râvnite și căutate.

Diferit de postmodernism, post-postmodernism sau postuman, discursul poetic rămâne, însă, clar, cu un mesaj generos, iar, prin construirea unor structuri lingvistice cu subtile elemente conotative, se aruncă lumini neașteptate asupra acestuia.

Un imaginar poetic, ridicat pe pilonii solizi ai realității, dezvoltă o lume particulară, originală și interesantă. Îndepărtarea de concretul imediat înseamnă accedea către planuri existențiale profunde: „Măndepărtez/ tot mai mult de realitatea/ din ce în ce mai triumfiulară/ de pe trupul semitransparent,/ copilul din mine/ parcă s-a stins,/ nu-i mai aud pașii.../ nu mai

sunt decât un martir/ indiferent – / hrană pentru timpul flămând,/ aud cum fălcile-i compromise/ încearcă să-mi sară în brațe/ fără să știe că mai am o dorință,/ o dorință mare cât un compas/ de măsurat sentimente – / să-mi iau ochii ce mi-au săpat adânc/ printre ani/ și să ne ascundem în noi înșine...” (*Măndepărtez*)

Viața, văzută ca *Zbor(ul...)*, nu ar trebui trăită pe coordonatele materiale cunoscute, ci pe altele, noi, esențial sentimental-spirituale: „Zborul / nu mai are aripile întregi, / poate ar trebui / să le reinventăm penele, / să reluăm operațiile / de la un anumit punct / cu însemnele inimii...” În alte texte, se pun probleme existențiale la care nu se află, însă, ușor un răspuns:

„De ce nu m-ai recunoscut / drept fiul tău, netemător de iele,/ abandonat de crivăț,/ de nechezat sălbatic,/ însălciindu-mă pe dâmbul/ unor brațe efemere, deltaice/ mi-ai dat doar fericirea/ de-a nmiresma văzduhul/ cu tristețea mea,/ iar nopțile-argintii/ să le ascund sub coaja mea... (*De ce?*)

Folosind constant o formulă poetică interfe-rențială, problematica adusă în discuție este complexă, vizând, mai ales, condiția umană, în general, statutul omului contemporan, iubirea, timpul, sinele, viața, moartea, mitul, poezia etc.

Trăirea, ca experiență personală, statuează permanența perechii adamice. Viața e văzută ca un joc, joc în doi, un joc minunat, dar ascuns: „Știu jocul acesta demult, / jocul cu viața – frumos dar ocult /dacă vrei, învățăm împreună / mersul pe sârmă, mersul pe o rază de lună...” (*Știu...*)

lubirii, autorul îi dedică numeroase poezii:

(continuare în pag. 18)

Poem de dragoste, Și te iubeam, Rămâi cu mine, Cu noaptea aceea, Dragoste, De dragoste, Trebuia, Portret și multe altele. Erosul constituie o prezență sensibilă, benefic-luminatoare a universului („În palma universului / luminează inima / caldă / a dragostei...”), asigurându-i Echilibrul, și devine adevărată componentă matricială a lui (*Ecouri despre iubire*): „Orice cuvânt / e o creație divină, / în care se zbat neîntrerupt / ecouri dinspre iubire.” Sentimentul este trăit din toate fibrele ființei („Îmi spuneam / că nu mai pot trăi fără tine, / că dragostea mi s-a întipărit / pe ochi, pe obraji, / pe degetele alungite fără motiv...”), reprezentând viața însăși. (*Îmi spuneam...*) De fapt, iubirea presupune, în primul rând, înțelegere, comunicare totală, care, odată realizată, ar modifica și îmbogăți pe îndrăgostit: „Dacă tu, iubită / mi-ai înțelege/ urzelile întregului/ meu univers,/ aș fi alt sunet, / aș fi alt zâmbet,/ altă piatră, alt cuvânt...” (*Dacă...*)

Trăind miracolul erosului – devenit adevărat *Cântec* –, bărbatul materializează starea: „o aoză mă cânta-n privire / și pene îmi zburau prin gând / măncețoșam, cumva, flămând de vreo bucată de iubire.” Uneori, imaginea iubitei plutește pe coordonatele spiritualizării: „Iubito, / nu pot să te mai ating / de-atâta imaterie, / prefă-te în parfumul / rece, incolor al serii / și toarnă-te în paharul de cristal / ca o flacără vie...” Pe de altă parte, iubirea, sentiment complex, înseamnă și bucurie și suferință. O notă de discreție domină starea: „Într-o lacrimă / mi-am înecat / mii de cuvinte / fără sens, / tu erai printre ele / dragostea mea / mai limpede / decât uitarea.” (*Într-o lacrimă...*)

Nu sunt ocolite (deși nu se insistă) nici unele teme fundamentale ale prezentului. „Te cânt” sau „te fluier”, zice autorul: „viața de țarist, pacifist, modernist, centralist... / te fluier mereu, dreptate / până când mi se destramă / scufia libertății...”

Într-o invocație cu mesaj patriotic adresată Divinității (*Rugă*), în sonorități incantatorii, cu motive, imagini și ritm din *Miorița*, poetul cere acesteia să readucă valorile fundamentale ale spiritualității naționale („dragostea din rouă”, „mireasă - iarba-n câmpuri deasă”), furate de sluga unui antihrist decembrist, formulând optimist, în final, credința că-n „cei / din mileniul trei / zace o minune / care o să sune / ca lumina dulce / scrisă de Neculce, / că-n tot ce-i lumesc / e și românesc, / că-n pieptul de laur / stau inimi de aur.”

În poezia d-lui I. Gheorghiuță există o acută și permanentă percepție a timpului, trăsătură ce definește noua etapă. Materializat, timpul apare ca o ființă demiurgică: „Între două lumi / timpul își alungește irișii / atotvăzători, / păstrători de veacuri...” (*Între două lumi*). Termeni precum timp, netimp, veșnicie, zile, ore, clipe, secunde, noapte, seară, asfințit, definesc un univers temporal complex, persistent, clar perceput de autor. Precizările temporale sunt asociate unor stări uneori greu de conturat: „Numără-mi secunde/ dinapoia văzului,/ numai nu-mi călca serile,/ numai nu-mi visa/ sufletul înflorit/ înainte de a mi-l visa eu...” (*Numără-mi secunde...*).

Prin problematica timpului, preocupare constantă în acest volum, poetul dovedește că perceperea

timpului și a trecerii lui a devenit o provocare, căci anii trecuți își pun amprenta asupra ființei, că acesta pare a nu fi fost valorificat așa cum ar fi trebuit și cât s-ar fi putut face; poate aici se află și explicația prezenței unui insidios sentiment de tristețe.

Altădată, privind în urmă cu un sentiment de mulțumire și mândrie (*Septembrie*) afirmă: „din înaltul răsărit / îmi privesc toamna / colorându-mi memoria / în mii de nuanțe / ca un început / de septembrie.” Autorul propune o interesantă perspectivă în relația poetului ca individ cu timpul, care poate fi interpretată dintr-un unghi personal subiectiv, neașteptat și subtil, dar semnificativ ca aspirație umană: „Cred că / schimbul acesta continuu / între mine și timp / e un compromis, ceva extrem și duplicitar, / de aceea / va trebui / să mă opresc / până nu va fi prea târziu...”

Timpul este perceput și dintr-o altă perspectivă. Ajuns la vârsta maturității, poetul începe să se gândească la valorile pe care le lasă în urmă prin creația sa: „poate că / urmele pașilor mei / (silabe neștiute în eternitate) / ar încerca, vreodată, / să-mi retrăiască / vreun zâmbet...” Autorul crede, fără niciun fel de ezitare, că „Eternitatea se măsoară în cuvinte”.

O semnificativă caracteristică a acestei etape este prezența unei stări de calmă și liniștită melancolie: „Când te strâng la piept, tristețe, nu știu/ cine ești, nu-ți văd chipul acela lin și frumos/ parcă tu mă învălu într-un cerc vicios/ plin de dragoste, parcă totul e viu,/sunt cu picioarele pe pământ, prins/ între lumini ca niște izvoare încet șiroind,/ între palme îmi țin sufletul și-l întind...” (*Când te strâng la piept, tristețe...*)

Prin valorificarea mitului popular al albinei, poezia programatică *Roi* propune o autodefinire în perspectivă solară, benefică: „Dacă cuvintele ar zbură/ din inima mea, /s-ar face roi, / un roi plin de sentimente / cu aripile îndreptate spre soare, /un roi de albine?”

În multe texte, există o continuă frământare privind problema eului, a propriei personalități (*Îmi caut identitatea*), autorul chiar promițând „Voi scrie un imn... pentru preamărirea sinelui”. Scrisul pare a fi un mijloc de autocunoaștere: „pentru a-mi pipăi / îndeaproape sufletul, / pentru a-mi cunoaște nașterea...” (*Nu am deschis pleoapele...*) În *Alter ego* se pune problema personalității, a eului ascuns din om, care devine tot mai puternic și distruge personalitatea inafială, primară, ajungând chiar să-i controleze acțiunile.

Interesantă este nota expresionistă, prezentă în texte ca în *Dă-mi mâna ta...*, realizată prin raportarea la cosmic, prin cosmicizarea sentimentului și amplificarea tensiunii interioare: „Dă-mi mâna, cerule, / să mă prind în hora albastră a stelelor, / să caut sufletele mie dragi, ție simple necunoscute prin / fluiditatea întâmplărilor, / dă-mi din înalt puțin infinit / ochii să mi se-nece în flăcări...”

Universul geografic specific nu este montan, maritim sau câmpenesc, ci unul pe care l-am putea

numi „tărâm dintre ape”, în fond, deltaic. În subconștientul poetic (scriitorul a trăit primii ani în localitatea natală, Grindu, aflată pe malul Dunării în județul Tulcea) există un cert univers cvazi-acvatic. Într-o etapă de maturizare scriitoricească, definirea conceptelor și stărilor sufletești greu de definit se face cu subtilitate și în imagini neașteptate: „Am întrebat salcia/ înflorită/ cât de mult iubește pământul/ și frunzele ei/ mi-au arătat/ ușa nevăzută a infinitului,/ am întrebat Dunărea/ înfiorată/ de vârtejurile tulburii/ din adâncurile propriului suflet/ cât de mult iubește pământul/ și valurile strălucinde/ și-au deschis/ferestrele orizontului fără sfârșit,/am întrebat primăvara/ și aripile ei/ m-au cuprins/ într-un zbor/ continuu, irepetabil...” (*Întrebare*)

Toponimice ca Dunărea, Grindu, Gârliciu, lacul Nebunu, nume de plante (salcie, plopi, nufăr, nalbă, stof, lăstăriș), nume de păsări ca lebădă, pelican, forme de relief (fluviu, râu, lac, grind, dealuri) conturează un univers predominant deltaic, deși autorul nu și-a propus în mod expres acest lucru.

Prin cunoașterea directă, firească a acestei realități, prin viziune și talent, d-l Gheorghiu este printre puținii care, în opinia mea, ar putea să ne dea o adevărată carte de poezie a Deltei, ce nu a fost realizată până în prezent (deși versuri despre ea s-au scris; v. Tănase Carașca, *Printre stropi*). Este dator cu aceasta nu numai spațiului în care s-a născut și trăiește, dar și propriului talent.

Într-un *Cântec*, poetul își exprimă în sonorități, ce amintesc de Nicolae Labiș, o stare de jubilație provocată de starea de bine determinată de evoluția sa poetică spre perfecțiune: „strâng în priviri, parcă, întâia oară/ tot universul, un dar aproape divin,/ uit de mine însumi, mă cânt și înclin/ că sunt un sunet dintr-o vioară,/ dimpreună strălucim, eu tot mai puțin/ pe bolta albastră lebăde șoptesc într-o doară,/ eu mă învălui în seară/ ca într-un zbor îndelung și deplin...”

Dacă procesul de creație (*Buna -Vestire*) are, esențial, valențe demiurgice („Tu, mai singur ca niciodată / în locașul primordial / făceai cuvintele / să se înmulțească, / să tresară / precum tainele vântului...”), în *Amin-tire*, scriitorul, dintr-o altă perspectivă, definește procesul de modelare a limbajului poetic, sugerând similitudini cu meșteșugul fierarului, prin transformarea vocabulele sub forța modelatoare a focului talentului și inspirației: „Îmi prindeam cuvintele / între palmele făcute foale, / le rostogoleam / în cărbunii încinși / până deveneau mai ascultătoare / și mai aproape / de aceea ce gândeam...”

Cu nume sugestiv, *Îmblânzirea sunetului* este o poezie programatică pe tema puterii demiurgice a creatorului, dar și o posibilă explicație a titlului volumului. Autorul propune o adâncă și complexă legătură a poeziei cu muzica și, mai ales, cu armonia universului: „Era ca un răsărit/ de soare/ sunetul sălbatic,/ sunetul necopt,/ sunetul **transpoetic**, /ca o sferă – / jumătate lumină,/ jumătate întuneric,/ până când/ raza dreptunghiulară/ zbură/ (la început fără,/ apoi cu aripi) / sus și mai sus/ lângă o violină,/ lângă un izvor limpede/ ca tulnicul dimineții,/ ca șoaptele de bujori înfloriți,/ sunetul sălbatic,/ sunetul necopt,/ sunetul **transpoetic**...” Pornind de aici, cu toate că autorul nu folosește nicăieri în volum termenul **transpoezia**, dar găsim structuri compuse formate cu

prefixoide ca *suprapriviri*, *intrasentimentale* sau chiar *translucide*, ceea ce indică o anume înclinație către numirea unor stări complexe, subtile, greu de definit (ar fi trebuit, credem, să fie prezentat în volum un text programatic chiar cu acest titlu), am putea deduce semnificația fundamentală a conceptului de *poezie* ca **transcendere a realității imediate**, prin procedee complexe, subtil-sugestive, dincolo de nivelul superficial al aparențelor concrete într-un spațiu inedit al naturaleții, armoniei, frumuseții și miracolului.

Nu știm dacă autorul cunoaște termenul *trans-modern* sau *trans-postmodern*, lansat de cercetătorul Mihail Epstein, care, în 1999, în cartea despre postmodernismul rus, afirma că estetica postmodernă va deveni în întregime convențională și oferă fundamentul pentru **un nou tip non-ironic al poeziei**, pe care o descrie folosind prefixul „*trans*”. Ultima treime a secolului al XX-lea, dezvoltat sub semnul „post”, a semnalat dispariția unor concepte ale modernității ca „adevăr”, „obiectivitate”, „subiectivitate”, „idealitate”, „originalitate”, „sinceritate” și „sentimentalism”. Toate aceste concepte au renăscut acum sub forma „trans-subiectivitate”, „trans-idealism”, „trans-utopism”, „trans-originalitate”, „trans-lirism”, „trans-sentimentalitate” etc. Așadar, formula surprinzătoare propusă, intenționat sau nu, de l. Gheorghiu se înscrie într-o orientare mai largă, general europeană, cel puțin. Să mai observăm că volumul de versuri în discuție conține evident un lirism „non-ironic”, încadrându-se, și prin aceasta, în această orientare generală.

În viziunea scriitorului, poezia este singura valoare fundamentală, care are semnificație în existență. Ea rămâne unică, dar singură și, într-un fel, izolată: „Ești tot mai singură, poezie/ ca un miez de lumină pierdut printre tise/ gândurile-ți sunt dealuri, șesurile-ntinse,/ umerii sălbatici – toamnă încă vie,/ mere-ți sunt cuvinte atârând în șoapte/ pașii se înalță – tenori sau diezi/ în tristețea albă sunet de zăpezi/ încântând silabic clipe tot mai coapte,/ ești tot mai singură, poezie/ lebădă-ntr-un mit de vocale reci/ ca o toamnă arsă de melancolie...” (*Ești tot mai singură...*) Definită prin motive și simboluri, ca **lumină, mere, lebădă, toamnă, melancolie**, existente în textele deja incluse în volum și definitorii atât pentru mesajul auctorial, cât și pentru imaginarul poetic, creația devine un ideal existențial fundamental. Rămâne certă, însă, credința autorului în perenitatea demersului poetic personal: „doar eu / [cel care]-mprăști necunoscute alese, / necunoscute cântece sortite / înmuguririi zborului / ce nu se vor pierde nicicând!” (*Când?*) În această nouă fază a maturității poetice, Ioan Gheorghiu scrie o poezie meditativă discret-melancolică, dominată de problematica iubirii, timpului, sinelui și definirii scrisului, în care discursul poetic, preponderent în forma versului liber, căruia i se alătură firesc cel tradițional, capătă un relief particular printr-un imaginar poetic individualizat, caracterizat de o mare forță de sugestie și armonie.

(continuare în pag. 22)

Lucia PĂTRAȘCU

VIOREL COMAN - PROVINCIA MAGNA

A readuce în atenția cititorilor un volum publicat cu ceva timp în urmă, semnat de un critic literar infatigabil nu poate fi nici superfluu, nici inutil, deoarece „*Provincia din sud-est, cuprinzând Brăila și Bărăganul, a impus în literatura română cele mai subtile forme de existență a balcanismului literar*”, pe care autorul îl înobilează, relevându-l în scrierilor unor mari scriitori, care reprezintă „*provincia literară din sud-est*”. Autorul spune: „...*O literatură de certă valoare a fost posibilă numai atunci când scriitori mari care reprezintă provincia de sud-est au avut revelația că Bărăganul stă pe o carte...*” Și abia atunci: „*Provincia din sud-est și-a căpătat identitate literară numai după ce a învățat să citească semnele adânci ale cărții de sub ierburi*”, creând astfel „*literatura câmpiei*.”

Volumul „*Provincia magna*”, semnat de profesorul **Viorel Coman**, scriitor, eseist, critic și istoric literar, publicat la *Editura Istros - Muzeul Brăilei*, în anul 2013, adună în cele 280 de pagini referiri despre unsprezece oameni de cultură brăileni, personalități excepționale pentru spațiul Brăilei și al Dunării de Jos, cei care rotunjesc o cunună, ce face să strălucească această zonă sud estică, un spațiu mirific plin de legende, de mituri și de taine. În ordinea așezată de autor în acest volum, ei sunt: **Nae Ionescu, Vasile Băncilă, Mihail Sebastian, Dumitru S. Panaitescu - Perpessicius, Constantin Sandu-Aldea, Panait Istrati, Fănuș Neagu, Ilarie Voronca, Nicolae Grigore Mărășanu, Petre Bălănică - Nicăpetre, Vasile Parizescu**. Fiecare, în felul său, prin scrieri, prin sculptură, prin atitudini artistice manifestate în diferite forme, au împodobit cultura locului, căreia, în mod consistent participativ, i-au adus daruri de creație, ce au rămas în memoria tuturor.

Volumul acesta este o primă ediție, ce și-a statornicit deja entitatea valorică, asemeni tuturor creațiilor acestui mare scriitor, critic literar brăilean, un iubitor de Brăila, iubitor de oamenii care-și pun talentul pe tava ofrandelor aduse acestor locuri. Va urma și ediția a doua, iar pentru dragostea sa stăruitoare adusă dar cuvântului scris, profesorul și criticul literar **Viorel Coman** a fost premiat în anul 2015 de către Uniunea Scriitorilor din România, într-o festivitate, ce a avut loc în Casa „Cuza Vodă” a Muzeului de Istorie „Paul Păltânea” din Galați, organizată anual de Filiala Sud-Est a USR, pentru volumul său „*Provincia Magna*”.

Volumul este o „*lecție de mărturie*”, un „*pod-minune*”, construit ca-n basmele românești, prin spațiul acesta istoric, în care „*literatura câmpiei*” prindea contur mult mai târziu, de-a-lungul vremii, căpătând un rol

marcant în evoluția ascendentă a acesteia. Este destul de frustrant faptul că, luând în considerare anii de ocupație turcească, timp de aproape trei secole, viața în aceste locuri a curs aproape firesc, în nefirescul acelor vremuri, fără să fi rămas, însă, mărturii literare scrise, de parcă acestea s-au pierdut în apele Dunării. Doar întâmplări, legende, țesute pe fir de poveste, șoptite la popasuri târzii, aduc din depărtate vremuri unele închipuiri despre ce va fi fost atunci.

În timp, au urmat condeieri vrednici, care au nemurit pe coala vremii mitologii fabuloase, pe care, iată, criticul literar Viorel Coman, într-o deplină consonanță empatică, le devoalează cu probitate și pertinentță, apelând la subtilități critice inconfundabile, confirmând încă o dată, dacă mai era nevoie, afirmația lui Lucian Blaga, ce hotărăște, fără întoarcere, că: „*Destinul omului este creația. Poetul / scriitorul este nu atât un mântuitor cât un mântuitor al cuvintelor. El scoate cuvintele din starea lor naturală și le aduce în starea de grație.*”

Viorel Coman este un scriitor care a reușit să edifice sobru și durabil, templul său de critic literar remarcabil, consacrat pentru posteritate, dar mai ales, pentru contemporaneitatea interesată, cititorindu-și opera cu migală de bijutier, știind să vadă mitologia din spatele scrierilor autorilor analizați, s-o evedențieze, țesând eseuri despre spiritualitatea locurilor și a oamenilor.

Fiecare incursiune în opera unui nume dintre cele prezente în volum este ca o călătorie în „mașina

(continuare în pag. 21)

timpului”, ce reînvie un trecut fabulos, din care se pot extrage mărturii culturale demne de a fi aduse la lumina înțelegerii și aprecierilor cititorilor. În fiecare nume menționat de către autor, cititorul află un mare căutător de ideal, un darnic condeier și un iubitor al acestor locuri, pe care le-a împodobit cu creațiile sale.

Volumul, în sine, constituie o lectură interesantă și utilă, fiind un mijloc îndrumător important în cunoașterea aprofundată a oamenilor de cultură analizați cu intensitate și tandrețe sentimentală de către scriitorul Viorel Coman, care le cunoaște creația, o iubește și o transmite. De fapt, nu este doar o carte de prezentare a unei anumite perioade destul de ambiguă și complicate. Autorul nu se limitează la a releva cronologia semnificativă a creațiilor artistice ale acestor oameni importanți. Dimpotrivă! Este un demers prin care acesta împletește țesătura unui anumit spațiu cultural, „*spațiul Bărăganului*”, pe care îl împodobește cu florile frumosului, culese din opera tuturor celor pe care i-a prezentat în carte, din care, ca un magician al cuvântului, trage câte o punte de aur spre noi și invită cititorul să pășească pe ea, cu încredințarea că „*Frumusețea va salva lumea*”... Mare căutător de ideal, asemeni condeierilor pe care-i evidențiază în acest volum, lăsând loc și pentru alte nume, pe care, sigur, le vom întâlni în edițiile viitoare, profesorul Viorel Coman așterne gânduri, considerații critice, constatări, încercând și reușind, într-un fel, să definească ideea de „*spațiu bărăganic*”, unde au descălecat cei din „*spațiul mioritic*”. Trăirea acestora conduce spre „*spațiul deltaic*”, spre „*ochiul de apă*”, pe care îl menționează poetul și scriitorul Nicolae Grigore Mărășanu, ca fiind „*adâncul*”, în care și din care se nasc, din când în când, frumuseți nebănuite.

Analiza rotundă referitoare la cele unsprezece nume cuprinse în acest volum este o călătorie fascinantă prin lumea înțelegerilor, prin lumea devenirilor, prin lumea ideilor. O călătorie, ce caută și permite încă dimensiuni noi în „*nescrisele romane în așteptarea nenăscuților romancierii*”, cum menționează criticul Viorel Coman, care precizează: „*Dincolo de noianul de evenimente, statistici, repere, mărturii, analize ale istoriei Brăilei, personal mă interesează mai ales ce s-a întâmplat cu oamenii acestor locuri în ultimele șapte secole. Cu alte cuvinte mă interesează ipostaza literară, dincolo de factologia rece a istoricilor, mă interesează omul sub vremi...*” Este o concluzie rezultată din acest volum, ce se constituie într-un studiu cultural aprofundat cu insistență, cu efort de cercetare și corelare a surselor istoriei, chiar dacă „La umbra iataganului puține bucurii au înflorit”.

Este, de fapt, vorba despre „*Provincia literară din sud-estul României*”, o aevărată **Provincia Magna**, cuprinzând Bărăganul cu Brăila și Balta, pe lângă care Dunărea unduiește povești din „*trecute vremi de doamne și domnițe*”. Volumul acesta s-ar fi putut numi oricum altcumva și cititorul poate alege el însuși (însemnări, recenzii, critică...), dacă scriitorul și criticul literar Viorel Coman ar fi dorit să facă o analiză literară a fiecărui scriitor evocat. Și atât! Dar, nu! Acești scriitori au avut rolul să scoată la lumină paginile acelei „*cărți tainice*” a locurilor, descifrându-i magia sau dulceața și autorul volumului a binevoit să-i adune într-un inel „*horal*” al basmelor și întâmplă-

plărilor, ce se cer povestite.

Volumul „**Provincia Magna**”, semnat de scriitorul **Viorel Coman**, devine mai mult decât o „*creangă de salcâm de la Dunăre*”. Este o nouă șansă de a cunoaște, a prețui și a așeza în rama aurită a timpului, o perioadă istorică zbuciumată, ce a condus la un traiect literar emoționant și generos, ce poate continua.

Fănica TĂNASE - CHIVOTUL CU ODIHNĂ

Pe-un fald de timp, uncurcubeu de vise

Volumul de poezie „**Chivotul cu odihnă**”, semnat de **Fănica Tănase** este publicat la editura *Pim* din Iași, în anul 2021. Este un nou volum, al doilea în proaspătul palmares literar al poetei brăilene, care și-a descoperit nu de mult timp propensiunea pentru cuvântul scris, armonios și tandru, pe care-l dăruiește cititorilor într-o adevărată descătușare a sufletului. Un titlu neașteptat, ce incită și apoi liniștește, confirmă reflecția profesoarei *Maria Sandu*: „**Alcătuirea fizică umană, într-un trecător trup, zămislit din lut, devine o temniță pentru spiritual uman, cu seva searbădă din trup, într-o junglă în care-ți gemi adâncul și aștepți chivotul cu odihnă!**”

Sub o copertă împodobită cu pictură acrilică, intitulată „*Vise cu flori de cireș*”, ce aparține *Lilianeii Vasilache*, volumul invită, împreună cu poeta *Mihaela Borzea*, prefațator de carte, la bucuria lecturii „...**cu încredințarea că veți descoperi un condei ce înobilează arta poeziei cu eleganța unei simplități remarcabile**”, deoarece, pe coperta IV, poetul Adrian Goia ne previne despre faptul că poezia autoarei „...**apare ca o consecință a unei halucinații sonore, e o geografie a suspinului, iar acum aveți în mâinile voastre harta sufletului ei.**”

Aflasem deja că, în vasta câmpie a poeziei dunărene, ca peste tot, apar mereu noi și noi nume de condeieri, care se încumetă să se avânte în lunecosul slalom al creației lirice și nu numai, unii împiedicându-se în primele strofe cu înseilări precare, așa cum au grijă să ne atragă atenția, cu responsabilitate, unele reviste, iar alții reușind să meargă mai departe, spre limpezirea gândului și șlefuirea cuvântului scris, rezultând o dantelărie de versuri, ce merită atenția cititorului.

După cartea de debut **Verde crud**, 2019, **Fănica Tănase** se prezintă în fața cititorilor ca autoare a celei de a doua cărți de poezie, **Chivotul cu odihnă**, rezultată din imboldul de a exprima cinstit ceea ce simte, fără orgolii inutile, cu toate că dovedește remarcabile disponibilități afective și cognitive proprii. La urma urmei, o persoană în plină maturitate a vârstei, care este preocupată

(continuare în pag. 22)

încă pentru dezvoltarea sa profesională, nu poate fi decât o persoană responsabilă, atentă chiar și la versurile pe care le creează, pentru a realiza o lirică de prezent și viitor, acceptată și înțeleasă de cititorul contemporan.

Cititorul poate întâlni în versurile poetei Fănică Tănase gânduri, prin care autoarea se confesează, exprimând în mod convingător enigmaticele existenței și conștiinței sale, atingând teme diferite, subtile mereu și, de cele mai multe ori, delicate. În împletirea lor neașteptată, cuvintele izvodesc versuri cu sensuri noi.

Limbajul folosit se relevă a fi o exprimare curată, fără maculările atât de des folosite astăzi, într-un modernism eronat înțeles și adjucecat pripit de o anumită parte a condeiilor. De aceea, poezia Fănicăi Tănase este ca un fel de câmpie literară frumoasă, ce s-a mai copt în timp, lăsând *verdele crud* al începuturilor sale literare să rodească frumos, fără asperități oboșitoare, fără exerciții prozaice, dar și fără *ciulini* agresivi.

Este evident că Fănică Tănase își păstrează bunul obicei de a crea o poezie în dulcea prozodie clasică, mereu egală cu sine, mereu armonioasă și mereu fără exagerări, deși nu ocolește nici versul liber. Expresivitatea stilistică este accentuată, mai ales, de rima interioară, prezentă în majoritatea poeziilor, ca o pecete definitorie a liricii sale.

Dacă la primul volum de poezie, semnat de Fănică Tănase, spuneam că fiecare poet începător vine

la masa creației cu o experiență poetică minimă și cititorul îl creditează cu încrederea sa, așteptând, cu îngăduință, ca măiestria sa lirică să se dezvolte, să se devoaleze, iată că, acest al doilea volum de poezie a respectat promisiunea de a ne reîntâlni într-o nouă comuniune spirituală. Și, de aceea, din nou vom evita a face o analiză parenetică a acestui volum, bogat în expresivitate, cu idei, teme și mesaje bine conturate, convingătoare, ce se manifestă spontan și dezinvolt, prin sentimente originale, altruiste și constructive. Spune scriitorul *Petre Rău* că „**Versurile sale, precum niște fresce lirice de îngemănare a cuvintelor, sunt accentuate în note de tulburătoare originalitate și profunzime.**”

Din poezia semnată de Fănică Tănase, o poezie cu conținut și caracter reflexiv, erotic uneori și, în același timp, filozofic, criteriile evaluative pot începe cu titlul volumului, neașteptat și imperisabil și pot sfârși cu încrederea că poeta va continua să-și îndeplinească sfoara de mătase a gândurilor (în această carte cititorul va întâlni sfoară de gânduri, multă sfoară răsucită, înnodată, legată și dezlegată...!), astfel încât să întocmească un chivot cu odihnă, plin cu **zâmbetul-tihnă**, ce-i îndeplinește viața.

(urmare din pag. 19)

Noul volum, *Frumoasa mea, Transpoezia*, dezvăluie, de fapt, aspirația către sferile înalte ale poeziei, definind un scriitor matur, într-o formulă neomodernist-clasicizantă, stăpân pe mijloacele de expresie, care are ceva de spus despre viață, trăire, creație, în versuri lirice cu profunzimi meditative neașteptate, interesante și seducătoare, care – credem și noi – „nu se vor pierde nicicând!”, căci, așa cum afirmă autorul, „orice cuvânt (de pildă chiar *transpoezia*, inventat de *Ioan Gheorghiuță*) este o creație divină”.

Gabriela GRIGORE

CRIZA MORALĂ ȘI LITERATURA

Studiu de specialitate

Schimbările de natură socio-economică din ultimii ani au creat impresia unei lumi nesigure, în care liniștea interioară, ordinea și echilibrul nu mai pot fi regăsite, iar viitorul pare tot mai incert. În aceste vremuri de *criză*, valorile morale par a nu-și mai găsi locul și rostul, criza economică generând și o *criză morală*.

Este cunoscut faptul că economia de tip socialist, care a marcat societatea românească o perioadă îndelungată, nu a oferit alternative viabile unei dezvoltări echilibrate, în sensul respectării drepturilor omului, al satisfacerii nevoilor fundamentale ale indivizilor și ale societății în ansamblul ei. De asemenea, industrializarea excesivă a condus la adâncirea crizei, nu numai în planul valorilor spirituale, ci și în domenii precum ecologia, alimentația, sănătatea sau educația.

În acest context, morala nu mai ocupă locul bine meritat pentru liniștea sufletelor noastre, știința inventează alte mijloace pentru atingerea fericirii. Pe drumul către modernism și progres oamenii și-au schimbat obiceiurile și percepțiile despre ei și despre viață. Nimeni nu mai pare preocupat de respectarea ordinii morale și sociale, a drepturilor și a îndatoririlor asumate cu responsabilitate, lumea pare a se fi îndepărtat tot mai mult de valorile spirituale, cultura nu mai prezintă interes decât pentru o mică parte a societății, cei mai mulți fiind atrași de spectacolul ieftin oferit de nonvalorile promovate pretutindeni.

Simptomul cel mai acut al crizei morale îl reprezintă diminuarea sentimentului religios, care a avut ca efecte: goana după bani, egoismul, lipsa de sinceritate, decăderea familiei ca instituție socială, afișarea sexualității, amplificarea conflictelor ș.a. În studiul *Criza lumii moderne*¹, R. Guenon remarcă următoarele:

- nimeni și nimic nu se află azi la locul cuvenit;
- oamenii nu mai recunosc nicio autoritate în ordinea spirituală;
- se discută lucruri sacre, contestându-se caracterul lor și chiar existența;
- inferiorul a ajuns să judece superiorul;
- ignoranța impune limite înțelepciunii;
- eroarea biruie adevărul;
- omenescul se substituie divinului;
- pământul este mai important decât cerul;
- individul se proclamă măsura tuturor lucrurilor și pretinde să dicteze universului legile plămădite de propria sa rațiune, slabă și supusă greșelii.

Andrei Pleșu, în lucrarea sa, *Obscenitatea publică*¹, afirma: "Împeștrirea de azi a realităților autohtone are o iritantă dimensiune obscenă, adică o strânsă afinitate cu psihologia nerușinării: nerușinare în politică, nerușinare în publicistică, nerușinare în moravuri, în comportament public, în discurs, în modul de a (nu) gândi... Este vorba de o nonșalanță fără criterii... de o suspensie generalizată a valorilor și a bunei cuviințe... Rezultatul e un peisaj în același timp hilar și dramatic."

Modelele de comportament pe care societatea le oferă azi tinerilor sunt sărace și lipsite de profunzime. Superficialitatea, gloria facilă, câștigul fără muncă, îmbogățirea peste noapte, violența etc sunt antimodele pe care tinerii le imită inconștient, în lipsă de ceva mai bun. Revenirea la valorile tradiționale poate fi o șansă pentru tână generație.

Cu răbdare și înțelepciune, cu dorința de a răspândi binele, cadrele didactice pot contribui la îmbunătățirea societății și a relațiilor interumane. Școala are un rol foarte important în orientarea tinerilor către valori morale precum adevărul, binele, dreptatea, respectul, altruismul, iubirea, justiția etc. Literatura, ca formă specifică și unică a cunoașterii și autocunoașterii umane, poate contribui în mod decisiv la afirmarea valorilor spirituale, la trăirea lor estetică, la formarea și potențarea sentimentelor de solidaritate umană, a aptitudinilor de compătimire, de a trăi destinul altuia ca pe propriul destin, la depășirea conflictelor dintre libertatea individuală și reponsabilitatea față de semenii.

Prin frumusețea lor artistică, prin eroii și întâmplările prezentate, operele literare oferă tinerilor modele de conduită, literatura devine un instrument educativ ce-i ajută pe elevi să-și descopere propria identitate, într-o lume în care valorile sunt în derivă. Textele literare devin o sursă de exemple/contraexemplu care pot fi valorificate în scopul educației morale, efectele generate de ora de literatură devenind astfel complementare acțiunilor educative desfășurate în școală în acest sens.

Lumea ficțională oferă, pe lângă valori estetice, și valori morale esențiale pentru tinerii în formare, care acum își conturează personalitatea și se află într-o etapă caracterizată de schimbare și de vulnerabilitate. Lectura constituie un mijloc eficient de a-i educa pe elevi, de a-i ajuta să se intruiască și să se înțeleagă.

¹ R. Guenon, *Criza lumii moderne*, Editura Humanitas, București 1993, p. 121

² Andrei Pleșu, *Obscenitatea publică*, Editura Humanitas, București 2005, p.5

BIBLIOGRAFIE:

Andrei Pleșu, *Obscenitatea publică*, Editura Humanitas, București, 2005

R. Guenon, *Criza lumii moderne*, Editura Humanitas, București, 1993

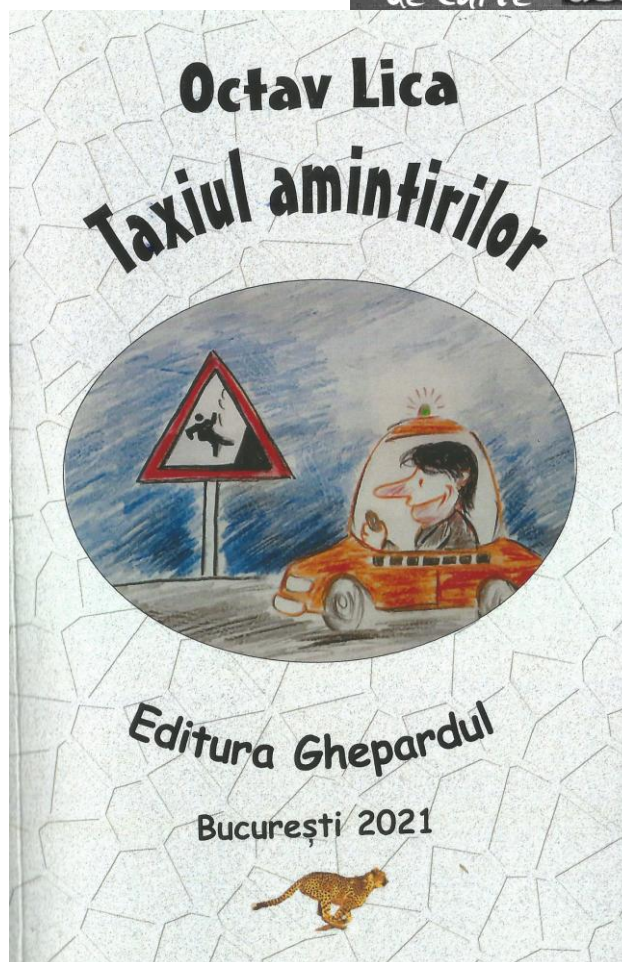
Nicolae ROTARU

CĂLĂRIND CAI-PUTERE

A devenit loc comun să spui că viața ta e un roman. Și-ntr-adevăr, orice viață poate fi un roman, fiindcă orice om este eroul propriei deveniri. Dar pentru a fi validată drept roman, acea devenire trebuie narată, literaturizată, povestită. Or, pentru această întreprindere, există niște profesioniști ai condeiului numiți scriitori sau chiar romancierii. E drept, ei nu pot fi tocmiți (sau se poate și nu știu eu!) de trăitorul de viață... romanească, pentru a transforma acel trai în lucrare epică. Normal ar fi ca acel personaj să-și scrie singur story-ul, cum s-a tot întâmplat în literatura noastră și universală, născându-se astfel cărți autobiografice sau doar inspirate din propria viață.

Dar dacă viața cuiva (care nici nu și-a trăit-o decât până la jumătate) nu este (nu crede nici el) un roman (de răsunet / succes), sau are factologie doar de o nuveletă, acel cineva fiind un pasionat al meșteșugului scrierii (e drept, prin realizarea a două cărți de versuri bine primite de critici și de fani) ce face, dacă alege să se mărturisească? Ținând cont de sfaturile apropiaților (ca doamna Antoaneta Rădoi, căreia îi este adjunct în redacția revistei Convorbiri literar-artistice, ce l-a sfătuit să abordeze numeroasele-i amintiri ca narațiuni literare, fiindu-i chiar redactor la acest volum cu vignete la finele textelor, datorat graficianului Julian Radu), furnizorul de „file de roman al vieții” Octav Lica, fiindcă despre el e vorba, s-a luat în serios și a dat la iveală, în anul pandemic 2021, cu ajutorul editurii bucureștene Ghepardul, cartea de destăinuire scurte (poeme în proză, tablete, reportaje literare și, desigur, povestiri), pe care citindu-le, în cheia realistă (în opoziție cu cea a imaginației artistice), constatăm, așa cum constatase Gheorghe Tomozei cândva, vizavi de schițele mele, că avem de-a face cu romane (dinadins) ratate. Da, oferta autorului cărții cu titlu inedit (Taxiul amintirilor) poate fi catalogată și ca un compendiu de astfel de... rateuri, dacă nu cumva volumul prevestește (anunță) un roman (autobiografic) la fel cum au făcut-o prozele altor autori. Mă gândesc aici la „Salcâmul” lui Marin Preda.

Să nu anticipăm și nici să nu dăm idei! Deocamdată, cartea inginerului Lica, prefațată exigent, dar și generos de scriitorul, publicistul și liderul de cenaclu Florin Grigoriu, care observă foarte bine că textele opului se înrudesesc cu cele ale autorului „Medelenilor”, moldoveanul Ionel Teodoreanu, este o victorie (întinsă pe 230 de pagini) a celor doi autori: poetul (remanent în poemele în proză cu care se deschide volumul) și prozatorul (cu restanțe de jurnalist!) care reprezintă punctul forte al „Taxiului”. Odată „contaminat” de micile peripeții ale adolescentului din perioada care, literar, se numește (botezul aparține tot lui Preda) obsedantul deceniu, lectura decurge fără sinoape sau greutăți. Dimpotrivă, o anume salvare a

textelor iubitorului de motociclete și (implicit) de drumuri pe două roți (culminând cu „Aventura spre Le Mans”), devine apetisantă, impresionând prin intrigă, coerență, inedit, culoare, „factologie”. Evoluția studentului (fiu de militar, care descrie cu dibăcie și atractivitate și subiecte militare (precum „Parașutistul” sau „Pe urmele tancului”), dar și întâmplări din pruncie de o puritate și o sinceritate remarcabile (ca „Pantoful”, „Lumea copilăriei”, „Delonul” și mai ales „Lecția de vioară”). Evadarea din copilărie și, apoi, din adolescență, îl face pe autor protagonistul altor „aventuri”, de data asta la bordul Trabantului patern transformat în taxi („Șofer de taxi” poate deveni) nu mai e un frumos roman, cum „Biciclistul olandez” se poate metamorfoza într-o micro comedie!, după care urmează evoluția de gag, în care fericitul beneficiar (cu pile) de autoturism Dacia 1300 din lotul refuzat la export, după tribulații incredibile ale străngerii banilor trebuincioși (și „Dacia de Canada” poate deveni singură o nuvelă de toată nostimada) renunță la bijuteria pe patru roți, la rugămintea și oferta bănească dublă a unui grădinar din apropierea Bucureștilor.

Așa cum constata și cronicarul Lucian Gruia, deși ar trebui să stârnească nostalgii, mai ales celor de vârsta a treia, cartea stârnește bucurii și zâmbete, mai ales pentru pasionații de motociclete și automobile. Octav Lica nu trebuie scăpat din ochi, fiindcă e capabil de recidive surprinzătoare, cu voia sau fără voia noastră ori a unor confrăți ca Eliza Roha, Silvan

(continuare în pag. 26)

Vasile Sevastre GHICAN

Tudosia Lazăr - „DE-AR ȘTI OMUL CE-AR PĂȚI” Editura „Olimpias” Galați 2011

Literatura este rezultatul binecuvântării divine. Pusă în slujba lumii, este una dintre cele mai curate bucurii aduse luminii. Este singurul bine care, la vremea cuvenită, îți va aduce mulțumirea sufletească mult așteptată. Deci, cunoscut să ne fie faptul că o carte bună se scrie numai cu aportul nemijlocit al Creatorului Divin.

Cartea „De-ar ști omul ce-ar păți” are strălucirea unui filon aurifer al literaturii române. Autoarea cărții, hipersensibila scriitoare Tudosia Lazăr, știe să îmbine fiecare rază din lumina cuvântului său cu fiecare grea povară a clipei care trece și de care mereu dorim să ne despărțim ca de ceva ce nu ne aparține. Pe o astfel de „înălțime” amețitoare se află subiectul cărții de față pe care, dacă nu ai savurat-o până acum, e bine să te grăbești a o face.

Începutul cărții este reprezentat de prezentarea unui tablou social al realității din acel timp, cu profunzimea și duritatea caracteristică bisturului unui chirurg, aici a condeiului care, prin ascutimea sa, a „încondeiat” toată degingolada socială dată de lipsa de pricepere și iubire pentru semeni a guvernanților vremii. „Nu tu economie, nu tu locuri de muncă. Și-n tot haosul acesta vedeai cocoțați în vârful unei scări (sociale) o adunătură de impostori, care vindeau zilnic celor de jos singura marfă pe care o aveau: minciuna și speranțele deșarte! Iată o foaie „sângerândă” din timp în care românul, fiind parte din acest început de mileniu, înveninat de neputința guvernanților și de necazurile acestora încearcă să-și găsească un trai mai bun plecând încotro vede cu ochii. Este o carte legănată pe brațe de zei, pe toate meridianele ființei umane, așa cum se oglindește din expunerea faptelor prezentate în haina adevărului cu multă intuiție, sensibilitate și pricepere de autoarea Tudosia Lazăr.

„Uite-așa trăiai cu sentimentul că ești într-o țară a nimănui, cu oameni bolnavi de sărăcie și de speranțe spulberate, oameni care în număr tot mai mare ajungeau în pragul disperării.” Acesta era sentimentul care îi determina să-și ia lumea în cap! Pierderea speranței! Lola, personajul principal al acțiunii, în disperare de cauză hotărăște să plece la Roma să muncească pentru o scurtă perioadă, înlocuind o prietenă. „Lola și-a dat seama că legile sunt de așa natură făcute, încât fiecare să aibă o porțiță pe care să intre sau să iasă cei care se situează la polul opus al dreptății și adevărului, reprezentanții corupției”. Aceștia, deși văd cum un întreg popor se „tărăște” sub povara necazurilor, a lipsei mijloacelor unui trai decent, stau impasibili fără să vină în ajutorul acestora în vreun fel. Aveau totuși o „preocupare”! Acea a propriilor buzunare!

Cu multă sensibilitate descrie sentimental durerii

TUDOSIA LAZĂR De-ar ști omul ce-ar păți ...

Editura Olimpias
GALAȚI, 2011

la despărțirea de cei dragi în ziua plecării. Chipul acestora avea să-i fie „balsam” în toate încercările prin care urma să treacă. Modul în care sunt prezentate faptele, uneori făcând haz de necaz, alteori de-a râsu-plânsu, introspecția psihologică și-n același timp, curajul de a spune lucrurilor pe nume, fac din miniromanul „De-ar ști omul ce-ar păți” al autoarei o operă literară care ar trebui predată în toate facultățile de psihologie din țara noastră. Rămâne speranța (se spune că moare ultima) că seninul din sufletul unui popor creștin nu poate fi comercializat de hoți, mai ales dacă acesta este dat prin testament de Dumnezeu aceluia popor.

„De-ar ști omul ce-ar păți” scoate la lumina „apocalipsa” în care se găsea societatea la acea vreme. O parte preocupată de înavuțire, într-o goană continuă după bani, cât mai mulți și mai repede, („călcând pe cadavre”) o altă parte care era „sufocată” de nevoi zilnice și care nu mai spera să vadă „luminița de la capătul tunelului” și, bineînțeles, o parte mică, cea din vârful scării sociale, care „privea” indiferentă la toate acestea.

Scriitoarea Tudosia Lazăr, trăitoare pe viu a acestor nedreptăți umane, rege sau rob al clipelor trăite, avea să aducă literaturii române cele mai dureroase pagini pe care le-a trăit românul de la Revoluție și până astăzi, ele rămânând pagini îndoliate în cartea timpului. „Este greu de crezut că poate cineva care nu a lucrat departe de familie, într-o țară străină să înțeleagă ce implică acest lucru. Cei care se întorc periodic, pentru a petrece vacanța, din diferite motive nu povestesc

(continuare în pag. 26)

tot ceea ce pățimesc"... „Dacă au ghinionul să găsească de lucru într-o familie unde stăpâna casei se dovedește a fi scorpie, cu tot stoicismul de care dau dovadă, își blestemă ziua în care au decis să plece de acasă.”... „Cei care judecă în necunoștință de cauză nu vor ști niciodată prețul real plătit”.

Printre rânduri se poate simți aproape „palpabil” furia cu care au fost relatate toate aceste fapte, ceea ce face ca să capete „valoarea” unei palme data pe obrazul celor care se făceau vinovați de cruzimea realității. Poate că speranța va ușura apăsarea dată de necazuri și Dumnezeu își va coborî privirea spre acest minunat popor izbăvindu-l de greutatea necazurilor, ajutându-l să poată să-și îndrepte „spatele” și să privească mândru spre viitor! AMIN!

(urmare din pag. 24)

G. Escu, Aureliu Goci și Victor Atanasiu, ca să mai adaug câțiva pe lista cu prieteni ai autorului cu chip de cow boy misterios călărind cai-putere, desigur (pălărie, bărbuță, ochelari), de nu cumva de autor trivalent (poet, reporter și prozator) înzestrat și apt combatant.

(06.08.2021, Schimbarea la Față)

(urmare din pag. 10)

asta-mi trebuia?! Așa că m-am precipitat pe coridorul indicat către ieșire – o ușă zdravănă, unisens după cum am constatat imediat și m-am aflat în capul unei stradele pietruite, în pantă descendentă, pustie. Adulmecând, m-am orientat către gară, gândind că, socotind timpul pierdut aș putea lua totuși trenul.

Când am ajuns la clădirea specifică, cu aer melancolic, mai pustie ca niciodată – nu călători, taxiuri, bagaje, neant! Abia am dibuit în holul dezolant un băutor de cursă lungă, cinchit după chioșcul alimentară.

– Tren? a catadicsit el să articuleze arar.... Trenul nu trece pe aici...

– Doar ce-am coborât din unul, am protestat.

– Da, o fi fost odată... Dar la cruce e redirecționat fiindcă podul de fier a cedat.

– Nimic, nimic?!

– Poți lua o căruță... sau drezina... este un întreprinzător... face naveta cu o drezină modificată dintr-un tramcar... când eram eu macagiu, ehei...

Așa fiind situația, mai nimerit era să dau un telefon, am socotit – bine că mi-a ținut bateria mobilului.

Sun, aștept, sunt redirecționat, o voce blândă cere indicativul personal și comunică: „Abandonați misiunea, repet, abandonați misiunea, mergeți la spital pentru lămuriri suplimentare. Repet...”

Constantin BEJENARU-BECO

Mihai Moleșag - Umorist fără pereche

În cartea lui Mihai Moleșag - *Belciugul lui Gheorghe* - ed. Pim, Iași, 2020, subintitulată *Texte amuzante*, se face vorbire despre rolul benefic al ironiei vizavi de – vorba vine! - ironia sorții, precum și de o evidentă înclinare spre parodie și spre performanța coabitării seriosului cu comicul : „*Când medicul îmi spune galanton,/ Că am un intelect fără pereche,/ Deduc că am un singur neuron/ Și-acela negreșit e-ntr-o ureche!*”. „*Circularul*” Moleșag e adânc implicat în „*Cartea*” lui până la nivelul intracelular, acolo unde se făurește cuantic propoziția cea mai simplă (cine-a spus că simplitatea e genială?), imaginea cea mai elementară, care încheie în ea o tensiune comică sau, ce-i aproape **același** lucru, o îmbinare comică: „*Când șirul de nevoi nu se mai curmă,/ Poporul pașnic se transformă-n turmă/ Iar turma, huiduind în plină stradă,/ Transformă parlamentul în...Cireadă!*” („*Avatar*”). Moleșag este, nu-ncape îndoială, un dăruit al Ironiei cu timbru „cap de Bour” propriu, printre cei mai, vorba chinezului-interesanți și originali (vorba mea!). Epigramiști iviți în *România* noastră cea de toate zilele și nu numai. Parodicul este la el acasă în această *Carte* de jongler al tonurilor și stilurilor constituite: „*Peste lanuri aurii,/ Peste străzi și peste blocuri, / Ca, de altfel, peste mii / De atâtea alte locuri, / Vara-și varsă cu năduf / Sau cu sadică plăcere / Când cazanul cu zăduf,/ Când potopul din ciubere*” (Vară zănatică). Într-o dispoziție ludică de zile mari, autorul piruetează mereu ingenios, mereu inteligent, parodicul și calamburul însoțindu-l cam peste tot: „*Precum Tănase, vrând mereu/ Să-ncânt cu versu-mi Nația,/ Contez, frecvent, pe nasul meu,/ Dovadă - INPIRAȚIA!*” Astfel că *Divertismentul* și *Cartea* ajung să se suporte fără să-ți dăuneze, „*Belciugul*” lui Moleșag fiind a patra (după „*Epigrame pe alese*” - ed. Porto Franco, 1994; „*Ironii necesare*”, Fundația „*Galeriile Acum*” 2002 și „*Dialogări epigramatice*” ed. Harvia, 2004) sa *Carte* - de excepție. Părerea mea! - care vine să confirme că autorul-umorist fără pereche atunci când, fără falsă modestie, și-o autocaracterizează astfel: „*Prezentă-n spații culturale,/ În librării, biblioteci,/ Cartea mea umple spațiile goale/ dar nu și capetele sec*” („*Cartea*”). Mai mult ca sigur că cel care scrie și semnează aceste versuri, are nu doar neuroni ci și 2-3 tahioni. *Dixi!*

Petre RĂU

Mașina viitorului

Motto: "Fără îndoială că a avea calculatoare fără să știi să lucrezi cu ele este o aberație. Dificultatea este că nu se poate învăța să lucrezi cu calculatorul fără să ai calculatoare..." Grigore Moisil - Îndoieli și certitudini

A fost mare sărbătoare când a sosit primul calculator în unitatea noastră. Toată lumea a aflat că este o mașină minunată, dar scumpă, și că trebuie să se umble atent cu ea. Noi ne-am grăbit atunci s-o botezăm "mașina viitorului" în semn de deosebit respect pentru viitorul nostru.

Cu toate că mulți contabili, gestionari, șefi de depozite ș.a. se temeau de ea, mașina viitorului nu era deloc o mașină înfricoșătoare. Singurul lucru care putea inspira o oarecare teamă era infinitatea aceea de butoane și butonașe, la care nimeni nu le pricepea rostul și care provocau respect de la distanță, mai ales că pe vremea aceea se tot vorbea despre bomba cu hidrogen care putea fi declanșată doar prin apăsarea unor butoane asemănătoare și alte chestii dintr-astea.

Mașina a fost instalată cu mare pompă în singurul loc disponibil atunci: camera femeii de serviciu, coana Lina, care și așa deținea spațiu excedentar.

La început, vigilența domina într-un fel curiozitatea. Mașina arăta ca o mobilă elegantă care semăna al dracului de bine cu un frigider spațios. Coana Lina, care ne pregătea în fiecare zi cafelele, n-a prea înțeles mare lucru. Fiind o bună gospodină, s-a apucat distrată să vâre oala noastră cu sarmale în foi de viță în mașina viitorului, convinsă că a pus-o în siguranță la rece. A doua zi a căutat-o în noul ei frigider și, negăsind-o, s-a speriat și ne-a anunțat și pe noi. Am căutat noi ce-am căutat, degeaba, în ziua aceea se dusese pe apa sâmbetei micul nostru dejun luat tovărășește împreună.

Eroul zilei atunci a fost Ionică. Acesta, apăsând întâmplător pe un buton, a observat că discul sistem gârâie suspect săracul, îndopându-se cu sărmăluțele noastre. Singura sărmăluță care a mai putut fi salvată a fost recuperată pe o bucată de hârtie găurită pe margini care curgea singurică dintr-o ascunzătoare a mașinii. Și, desigur, am încremenit cu toții când Dan ne-a citit de pe hârtia aceea, scris negru pe alb, cu litere de-o șchioapă: *Sărut mâna pentru masă!*. Vă imaginați că atunci a fost momentul când s-au zdruncinat multe convingeri ateiste. Coana Lina, care nici nu le avea, a început chiar din ziua aceea să se roage pentru noi și să ne aprindă

Petre Rău

Softangiul român

Editura InfoRapArt

contracost nu știu câte lumânări pe la nu știu care lăcașuri sfinte. O ținea într-o bmbăneală continuă și ne zicea că mașina aceea are pe necuratul în ea. Nici noi nu prea credeam altfel, însă priveam totul de pe treaptă superioară a educației noastre foarte materialist dialectică. Pe noi ne îmboldea curiozitatea, așa că ne-am apucat cu toții să descifrăm instrucțiunile de folosire care, desigur, vă imaginați, nu erau scrise în limba mamelor noastre, limbă pe care o vorbeam curent. Nimeni nu putea descifra o iotă deoarece fiecare dintre noi știa altceva decât ceilalți: Dan știa doar rusa, Adrian - germana, Ranciu - franceza, Ionică numai japoneza, șeful meu numai italiana, coana Lina se pricepea la greaca veche, căci era din Brăila ș.a.m.d. Dan a început să ia lecții de yoga, gândindu-se că poate va reuși să descifreze drăciile alea de instrucțiuni și, datorită anumitor poziții necontrolate suficient, n-a vrut să ne spună care anume, a trebuit să plătească toată viața tribut procreației. Unii au început deja să aibă coșmaruri, alții urlau prin somn de plecau muncitorii acasă crezând că sunase sirena sfârșitului programului.

Într-o dimineață prelungită bietul Ionică visă, pentru prima oară cu ochii deschiși, că este format în exclusivitate numai din creier și chiar din ziua acea și-a cumpărat două congelatoare. Dan era înnebunit după instrucțiuni, motiv pentru care s-a îndrăgostit iremediabil de această îndeletnicire. Nu-i deloc ușor să treci prin asemenea clipe, să fii terorizat de niște biete butoane și de niște instrucțiuni încălcate care depășeau cu mult exigențele vremii. După o șe-dință furtunoasă de câteva zile s-a decis să trimitem câteva cadre la specializare în străinătate, în mod eșalonat, după un program bine stabilit. Primii au

(continuare în pag. 28)

plecat cei de la minister, apoi cei din conducerea centralei, apoi directorul întreprinderii și încă vreo câțiva dintre noi ceilalți, doi la număr, care au fost propuși pentru specializare în Albania, dar au refuzat. A trecut în felul acesta un an, iar noi mai păstrăm încă același respect și aceeași curiozitate când priveam mașina viitorului.

Chinuți cu toții de aceeași problemă și dorind să ne susținem cauza, am hotărât să ne organizăm într-un sindicat. L-am ales președinte pe Ionică, cel mai bătaios dintre noi. Imediat el a înaintat un memoriu de cincisprezece pagini conducerii centralei, în care a prezentat problema cu lux de amănunte, motivând că nu se descurcă cu nicio mașină - nici cu cea a viitorului, nici cu cea a sindicatului - și făcând totodată o propunere concretă în care el personal se angajează să plece în Japonia pentru învățatură de minte. Răspunsul a venit prompt, la câteva luni după aceea, și era, desigur, negativ. Mai mult, după ce se umblase binișor prin dosarul său personal, se mai preciza în acest răspuns că, dacă mașina aceasta tot este a viitorului atunci de ce să ne grăbim, pentru că noi suntem de abia în prezent și încercăm din răspuțeri să ne menținem la acest nivel.

A plâns bietul Ionică două nopți la rând și doar John l-a mai îmbărbătat, în timp ce Basil îi turna bulion în paharul de votcă. Și astfel a mai trecut un an. S-au întors din străinătate primele cadre specializate în domeniul și și-au ocupat fiecare postul predestinat: la serviciul Export, la Desfacere, la Contabilitate, la Planificare, alții direct la minister. Rămași singuri în fața furtunii care se abătea dinspre viitorul nostru, ne-am pus serios pe treabă.

S-au înmulțit nopțile pierdute în frământări, dar și cunoștințele noastre au început să se înmulțească. Dan ajunsese să cunoască foarte bine primele două butoane de pe rândul de jos. Știa pe de rost ce culoare au, cum se răsucesc, le visa și prin somn. Ceilalți nu s-au lăsat

mai prejos: aflându-se într-o formă cerebrală de excepție, Ionică le-a cucerit riguros pe următoarele două butoane, iar Adrian pe cel galben din rândul al treilea. Ranciu l-a studiat asiduu pe cel roșu care piuia, în timp ce John le-a asaltat vitejește pe primele două de pe rândul de sus, cu excepția celui din mijloc care nu se învârtea în niciun fel. Basil a rupt și el un buton al mașinii viitorului, dar l-a înlocuit cu unul mai domestic. Șeful însuși, deși făcea alergie la butoane, a descifrat și el taina câtorva dintre ele și le-a predat lui Dan care acum avea cele mai multe. Coana Lina, mai liniștită în ultima vreme, se îngrijea de ștecher pe perioada măturalului și de termoplajor pe perioada pauzei de cafea.

Au mai rămas 81 de butoane și 256 de butonașe care se mai încapățâneau încă să-și dezvăluie misterul. Patru dintre acestea și-au păstrat taina până în ziua de azi, dar se află pe mâini bune, predate la magazie pe bază de proces verbal.

Nu mică ne-a fost mirarea când Dan, cel mai isteț dintre noi, a descoperit într-o bună zi un butonaș mic, negru și pricâjit, care stătea pitulat după un altul mai mare și care, chiar de la prima răsuțire, a început să facă adunări și înmulțiri mai ceva ca elevii din clasa întâi. Ce nu știa el să facă bine era că nu folosea deloc virgula, lucra numai cu numere foarte întregi și punea din abundență, pe ici pe colo, liniuțe. Treaba asta a început să ne îngrijoreze, deoarece rezultatele păreau aiurea, de exemplu, în loc de 10 tone apăreau 10 vagoane, iar noi, pe vremea aceea aveam încă respectul rezultatelor exacte, abia mai târziu ne-am mai ușurat din sarcini și am început să le umflăm. Descoperirea era însă cu adevărat mare și, după ce a fost sărbătorită cum se cuvine la Dan acasă, cu votcă poloneză și bulion proaspăt, șeful l-a trimis chiar de a doua zi pe Ionică prin întreprindere să caute utilizatori.

La scurt timp a urmat marea bombă, atunci
(continuare în pag. 29)

când s-a întors Ionică cu vestea senzațională că la contabilitate se fac adunări și înmulțiri. Acesta a fost momentul de cotitură al informaticii din întreprinderea noastră, prilej de nețărmurită satisfacție și de un nou bulion, al doilea în săptămâna aceea. Curând bulioanele s-au înmulțit mai rapid decât rezultatele, deși asta n-a stat nicidecum în calea primei noastre implementări: o listă lungă, plină de cifre de sus și până jos, care curgea zilnic din mașina viitorului și la care fiecare participasem cu câte ceva. Ionică zgâria cu creionul niște punctulețe pe niște carto-nașe care aveau un colț rupt, le dădea apoi Feliciei să le găurească în locurile marcate, John le îndesa într-o cutie metalică și apăsând pe nu știu care butoane, coana Lina aduna hârtia care se deșira până la capătul celălalt al încăperii. Adrian și Bazil, care între timp descoperiseră - cu drepturi egale - regula virgulei plimbărețe, aveau sarcina să pună virgulițele la rezultate, cu creionul negru. După ce lista era semnată în roșu de șeful nostru, era trimisă cu mare pompă la utilizatori. Aceștia aveau datoria de a trimite înapoi listele de date primare și de premiere.

Mai târziu am născocit și alte lucrări utile pe mașina viitorului: Adrian făcea calendare și invitații la colege, Dan se chinuia cu niște nuduri cărora nu le potrivea bine sânii, coana Lina mătura în continuare și tot bombănea că a înnebunit lumea, Ionică - foarte cerebral - deja avea încolțiți câțiva sămburi de idei cu prelucrarea de la distanță, John făcuse primii pași în programarea exploratorie, iar Bazil, șters fiind de pe ultima listă de premiere, a șters-o și el. Înainte însă de a pleca, ne-a spus un banc inventat chiar de el. Cică de ce șeful nostru se crede așa de înalt. Tot el ne-a dat și răspunsul: pentru ca să nu-i ajungă nimeni la nas. Am râs până la lacrimi cu toții, a râs și șeful nostru lovind masa cu pumnii și regretând că trebuie să-i semneze transferul.

Vremurile au fost calde și blânde în continuare. După peripețiile extraordinare cu mașina viitorului, Ionică și-a expus poza de fruntaș la gazeta de perete. Într-o bună zi, pe o ploaie torențială, poza lui a fost descoperită pe aleile magistralei, călcată în picioare de un trecător binevoitor. Mai târziu s-a dovedit că fusese desprinsă cu răutate de la gazeta de perete a fruntașilor și micșorată cu brutalitate. Motivul, desigur, era invidia stărnită printre colegii care, cu toate că aveau și ei poze, nu aveau cheile de la panou de onoare.

Ideea de director s-a născut după ce Dan, care deja pătrunsese ca lumea în tainele limbii aceleia încalcite în care gârâia mașina viitorului, îl prinse într-o bună zi pe Borza în flagrant delict apăsând cu brutalitate pe toate butoanele acelea nenorocite și strigă la el cât îl ținea gura, într-o oltenească perfectă: - Bă! Tu n-ai nici un owner?

Borza a înghițit în sec, neavând cum altfel, și de atunci i s-a recomandat să poarte papucii de sală pentru a dovedi respect față de mașina viitorului.

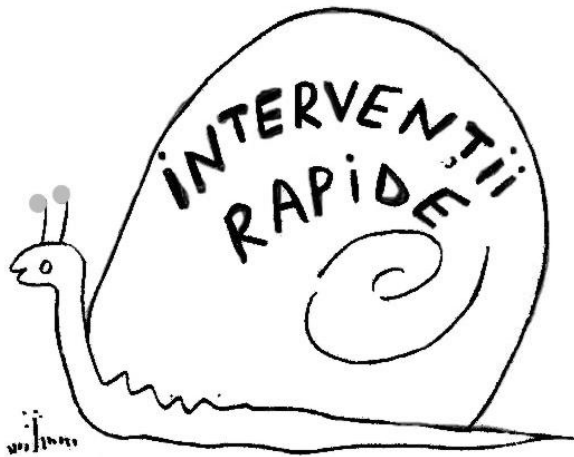
Ne-am frământat noi ce ne-am frământat, am mai răsturnat câte un bulion eficace pe masa de vodcă, până într-o zi când colegul nostru Noveanu - uno ragazzo fino - l-a descoperit pe un tip numit Mișu așteptând cuminte pe hol să-i vină rândul la toaletă. Noveanu a intrat pușcă pe ușă, mai s-o dea jos pe Margareta care se ținea totuși bine pe picioare, și le-a strigat: - Bă, moldovenilor, știți ceva? V-am găsit leacul. Nouă ne trebuie un stăpân adevărat aici, unul căruia să nu-i ajungă nimeni la nas. Am găsit chiar acum unul, stă pitit aici pe hol.

Și l-a adus înăuntru, luându-l cu frumosul, căci cu binișorul n-a mers. La început Mișu nu prea

(continuare în pag. 30)

avea poftă de asta, se tot codea, dar când a aflat că Dan este și el oltean sadea, i-a surâs dintr-odată ideea și s-a angajat ca director.

În primele zile s-a cam ferit să se apropie de mașina viitorului. Mai văzuse el în fața ochilor multe scule care laminau, dar una care să lamineze hârtie nu mai văzuse în viața lui. Atracția a venit totuși la scurt timp. S-a înviorat dintr-odată când a descoperit că noile angajate, tinerele una și una, butonau atât de frumos din degețele la mașina viitorului, de ți-era mai mare dragul. La început butonau mai timid, numai cu două degețele, apoi cu toată palma. Mișu a fost dintr-odată foarte duios surprins. Apoi a căpătat încredere și în mașina viitorului, mai ales când a aflat că aceasta lucrează doar cu primele două cifre: 0 și 1.

Gurău.

Fără un director în fruntea noastră, mașina viitorului ar fi rămas și astăzi de domeniul binemeritatului ei trecut. Lucrurile au început însă dintr-odată să se schimbe. Încetul cu încetul au început să apară noi cadre. Care cum venea, prelua câte un buton al mașinii viitorului, pe bază de proces-verbal întocmit de Dan și refăcut de director. Toți erau sufletști și dornici de treabă. Lui Drăgan, de pildă, îi plăcea foarte mult să privească și să-și imagineze ore în șir cum butonau fetele calculatorul. Bulioanele cu votcă s-au ținut lanț până la al 400-lea decret. Ionică, isteț și vesel cum îl știam toți, mai făcea câte o glumă perforând când și când câte o gaură în plus pe cartela lui Dan. Din această cauză Dan a fost nevoit să renunțe la cartelă, luându-și abonament permanent în dreapta directorului.

Ideea de disciplină s-a născut după o ședință fulger în care toată lumea a fost de acord să se facă ordine în dulapurile coanei Lina. Aceasta, însă, nici n-a apucat să se uite bine pe gaura cheii ca să vadă unanimitatea votului, că și-a și depus demisia, imediat ce a descoperit lipit pe fișetul lui Noveanu un nud care fusese dezbrăcat prea tare pe calculator și mototolit oleacă de Dan. Când a aflat, Ionică a scuipat de trei ori a scârbă.

Tinerii, care veneau în goană să îmbrățișeze noua meserie, se căleau din mers în bătălia cu mașina viitorului. Ideile curgeau clar, depășind uneori cursul cafelelor. Zona era însă în permanent pericol de incendiu din cauza unor creiere care se mai prăjeau accidental. Întreprinderea avea tot mai mare nevoie de liste, iar noi nu mai știam ce

să mai adăugăm la ele, să le facem mai interesante pentru utilizatori. Până la urmă am reușit să descoperim liniuțele, punctele, semnul mirării și semnul întrebării, adică exact semnele pe care le foloseau foarte des utilizatorii noștri.

La un moment dat producția de liste a depășit producția întreprinderii.

Tot la un moment dat, când s-a aflat că producția de liste pe metru pătrat de întreprindere a scăzut dramatic s-a trecut la măsuri radicale. Directorul s-a apucat să facă unele schimbări. A schimbat pe rând câteva secretare care depășeau vârsta periculoasă de treizeci de ani.

După revoluție, a trecut la schimbări și mai radicale, în spiritul economiei de piață. În primul rând și-a schimbat șoferul personal cu tot cu mașină. Apoi a înlocuit minunata și mult regretata mașină a viitorului cu o sculă fistichie, care nici ladă nu putea fi făcută și căreia nici americanii nu i-au putut veni de hac: un calculator lăsat moștenire zecilor de discipoli, astfel încât, la fiecare atingere să te facă să-ți amintești de ziua de naștere a mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Oricum, mașina viitorului a mai scârțâit multă vreme în opoziție, succumbând până la urmă cu multă apăsare în suflet și cu multă reticență din partea noastră.

(din volumul *Petre Rău - Softangiul român*, apărut la editura InfoRapArt în anul 2008. Caricaturile aparțin lui **Florentin Gurău**, cel care a semnat grafica volumului)

Lazăr MAGU**Târziu**

Ea a venit grăbită dar târziu,
să secere în lanul meu de grâu,
când bobul plin căzuse la pământ
- doar paiul – gât de stârc – urca în vânt.

Ea a venit târziu – floare pe ram,
când eu cu palma mere cântăream.
A prelungit ea primăvara vieții
- privind-o des se rătăceau drumeții.

Târziu eu am văzut-o...o Marie,
cum vezi târziu o oază în pustie.
Te-oprești și înflorește-n tine rana
- ce ai văzut era Fata Morgana.

Nici nu ai timp să guști dintr-un meniu
- se face-n viață imediat târziu.

Bovarism

Sunt melcul hoinar ce duce cu el
o casă, un sat, două coarne de miel.
Urc viața și munții și ies din genuni
pe trepte albastre de rugăciuni.

Sunt melcul arhaic și scriu pe pământ
poeme de ceață cu suflet de vânt.
Las fructe zemoase din soiul peren
ce-au pus de-o ispită-n Grădina Eden.

Alerg când la Mureș și când la Siret
și spun că Pământul se-nvârte încet.
Politică fac – afișe lipesc...
Rapidă e lumea, doar eu mă târăsc.

Trecută e vara cu tonusul ei
- am scosla vânzare bolul cu clei.

Drum bun

Parcă e sfârșitul lumii,
au plecat, plângând, lăstunii
într-o tristă dimineață
pe cărările de ceață.

Cuiburile-s calde încă
și-ntr-o liniște adâncă
privesc ele-n depărtare
legănatul lin pe mare.

Casele, strașina lor
se precipită de dor.
- Oare când se vor întoarce
gingașele păsări Parce?

Drum bun în străinitate,
preotese-naripate!

Gelu DRAGOȘ**Dorință**

În vremea aceea anotimpurile
îmi colindau pe la geam
cete – cete
precum feciorii satelor
mi-aș fi dorit să le invit pe toate
înăuntru
să le adun ca pe niște snopi
de grâu
să le păstrez până la adânci bătrâneți
nimeni însă nu mi-a întins
o mână de ajutor
atunci mi-am dat seama
cât de mult ai însemnat
în viața mea
nu doar în clipele fericite
ci și la greu
de ce m-ai lăsat singur
de ce
am urlat noapte de noapte
și încă mai sper
în reîntoarcerea ta...

Desculț

mă întorc dintr-o țară
în care se umblă numai
desculț
pentru a nu stânjeni
dansul greierilor
dimineața pe răcoare;
doar astfel îți vei
împlini și tu
somnul cu vise
în culori
așa cum numai
pictorii
visează adesea
în anumite nopți
și rar de tot
muratorii...

Ajutor

Înainte de a ne împresura
noaptea
i-am cerut iubitei mâna
iar ea mi-a întins o aripă
obosită de zbor
convinsă fiind poate
că vom putea străbate
ajutându-ne de ea
distanța până acasă
zburând – zburând
pe ea ținând-o subsuoară
să nu o pierd
prin țara aceea unde
se umblă doar desculț...

Veronica BALAJ

UN FESTIN AL SONETELOR

Poetul nemțean Mihai Merticaru ne-a dăruit o carte rară: SONETE ALESE, Editura Ateneul scriitorilor, Bacău, 2021, 444 de pagini.

O carte de sonete, azi, între atâtea experimente literare, aduce în atenție distincția unei expresivități poetice purificate. Devenită clasică, (într-o evoluție admirabilă de la *sonetto* care însemna cântecel, până la stilizarea cu caracter de unicitate.). Poate însemna totodată și notificarea unei *borne* importante în parcursul istoriei literare. Volumul menționat mai sus indică ambele sensuri, fără să fie nevoie de vreo cheie a descifrărilor. Da, suntem invitați la un festin al sonetelor. Antologate, în număr de 418. Cu o prefață exhaustivă semnată de **Geo Vasile**. Nume cunoscut, Mihai Merticaru a abordat mai multe modalități de scriere: *tradiționalist și modernist, apolinic și dionisiac*, (cum nota Victoria Milescu într-o cronică literară), autorul *se pare că a găsit în sonet formula potrivită temperamentului său*.

Ușurința de a struni verbul și de-a puncta sugestia în fraza poetică vine, desigur, și din exersarea gazetăriei, a eseisticii sau criticii literare. S-a dovedit biruitoare, însă, fascinația ritmului *endecasilabic* și suveranitatea rimei supranumită *leonină*. Mărturie stau cele șapte volume anterioare, iar dacă luăm în seamă titlurile *Arca lui Petrarca*, (2008) și *Arta euritmiei*, (2012), este evidentă preferința autorului pentru sonetul de sorginte italiană. *Mihai Merticaru* se prezintă cititorului a fi un *subtil conaisseur* al tehnicii de scriere a sonetelor, dar și a istoriei sale ilustrate de nume rezistente *for ever*. De la *Petrarca*, Dante, Shakespeare, Paul Verlaine, Lope de Vega, iar la noi, Mihai Eminescu, Macedonski, Vasile Voiculescu și mulți, mulți alții.

În *Sonetele alese*, vom afla nota de *particularitate* cu precădere în *trăirile* exprimate. Rigoarea ritmului și a rimei fiind trasată dinainte după reguli știute. Stările trăite, trecute prin filtrul imaginației, accentuează vibrația poetică într-un sonet, doar dacă respectă anumite jaloane privind construcția sa. Lucru pe care autorul știe să-l graveze cu iscusință. Pentru coloratură, preia uneori, drept motto și punct de referință, citate potrivite din versurile altor scriitori de gen, despre specificul sonetului: *Tandem de stihuri tari, diamantine...* /*Mașină de ritmat cuvinte rare*. (pag. 191. Leonard Gavrilu). Cât privește nota particulară a discursului poetic încadrat, firește, în formula metrică ABBA a versurilor, luăm în seamă un ton de magie pe care autorul și-l asumă fără echivoc: *Minunile lumii topiten sărut*. /*Pe cărările sonetului arheu*, /*Se plimbă nestinherit doar Dumnezeu*. (pag. 191). Raportul cu realitatea

MIHAI MERTICARU

Sonete alese

este filtrat în stările unui *eu* omniprezent. Un *eu* confesiv, comunicativ în mai toate palierele: singurătate, mirare, adorație, fericire, iubire și iarăși iubire, însemne spirituale, visare, ispitire, toate mixate cu sonoritatea unei *eufonii personale*. Muzicalitatea versurilor, una din specificitățile artei sonetului, ne trimite direct la Verlaine.

Eul poetic, aflat la vedere, *translează dialogul* cu realitatea dinspre *sinele său* spre exterior. Într-o confesiune tandră, fără accente patetice, fără deznădejdi teatrale, spaime sau angoase. Totul sub vraja și puterea iubirii. Coordonată esențială a lumii. Văzută într-o dimensiune și expresivitate personală. Derulată în diverse fațete care ocolesc vădit tulburarea dezolantă, amărăciunea bolnăvicioasă, patimile frânte dureros. Autorul ne propune o viziune senină, o limpezime stenică: *Convins sunt c-ai să-mi faci zile bune/ Să-mi luminezi calea cum o făclie, /Să intrăm amândoi în veșnicie*. (pag.193). În percepția sa, lumea se arată într-un spectacol dominat doar de iubire. *Iubirea deține rolul principal: Chiar și în ger, dragostea înflorește*. (pag.27). Forța iubirii, în demersul poetic la care facem referire, devine *temă și simbol*. Și liant al tonalității întregului volum: *Tineretii, inima îi scăpără, /Așa e merit omului să fie/ Când jar nestins, când sprintenă flacăra, / Un dat de care nimeni nu-l apără... /O dulce și sublimă melodie* (Pag.105).

Femeia iubită, capriciu și ademenire, de astă dată înseamnă cu mult mai mult. Este chiar o *axa mundi*: *Fii binevenită, rară minune, /Mai mândră decât floarea de câmpie /Pioasă ca o sfântă rugăciune/* (pag.193). Iubirea capătă rang de exclusivitate: *sonete fără ea nu s-ar mai scrie* (pag.16). *Ființa feminină* adorată, fie seducătoare ori ursuză, indiferentă, divin de sentimentală, un Înger sau o Dalila, necondiționat, merită întreagă iubirea. Imaginația transcede realitatea, încât iluzia învăluie

(continuare în pag. 33)

protector, fără să pară bizarerie, dacă Adam e gata să repete gestul sacru oferindu-și din nou o coastă: *Torc multe întrebări din albul caier/... Imensul vid din Univers să-1 astup, /Să nu mai fie Galaxia goală/ Nu stau pe gânduri mult, în două mă rup/ Ca să-i fac și Evei rost de un trup. (pag.60).*

Sentimentul erotic, vector al vieții, nu poate exista fără tainica, fermecătoarea *rigoare muzicală*. *Eurit-mia*, element regăsit în mai toate sonetele, indiferent de epocă, este pusă acum în atingere și cu alt vector perceput în dublă derulare: și ideatică și reală. Vorbim despre *timp*. Adăugăm la particularitățile volumului tonalitatea de visare și calmă acceptare a trecerii timpului. O lumină blândă, de *carpe diem*, taie aripile oricărei înfiorări neguroase.

Orice fel de trăire își are limitele sale în timp. Ingenios, pentru a ocoli întristarea, poetul ignoră convențiile reale și încropește un tandem. Se raliază cu timpul, căruia, în subsidiar, înțelegem că-i găsește doar calitate. Nicidecum nu-l vede înșelător sau frivol în nestăvilta lui curgere. Dimpotrivă. Acesta se ramifică în efluvii sentimentale calde, potolit pătimașe. În final, triumfătoare. Timpul pare înțelept, flexibil, devenind o posibilă cale de cunoaștere a *sinelui poetic*. Un sine la fel de pozitiv, deloc acidulat sau arogant, deși este posesorul unei lumi a fantasmelor poetice. Realitatea se configurează într-un timp perfect consonant cu trăirile derulate. *Eul auctorial*, prezent în prim plan, se arată senin, îngăduitor, stenic, dar sfios în preajma fiorului divin. Cuvântul este atotputernic de-a lungul, de-a înaltul iubirii. Folosit cu dibăcie de către autor: *Plutind pe valuri de melancolie, /Trecea poetul, sonete murmurând/ Pitrocind cu obstinație un gând,/ Bruiat de altele-n devălmășie. (pag.423).*

Sonetele volumului alcătuiesc imaginea unui spectacol al trăirilor într-o derulare duală: real versus imaginar. O imagine în oglindă. Expresiv stilizată și în plan extins, omenesc-ceresc. Poetul știe să lase loc și unui vâl de inefabil. Raportul om-univers este recog-noscibil în chiar titluri de poeme: *Sonetul galaxiei, Sonetul nemuririi, Sonetul eternului călător, Sonetul grădinii celeste, Sonetul Mântuirii, Sonetul mării treceri*, etc. Alchimia stărilor create de relaționarea terestru și dimensiunea celestă nu alunecă în disimulări filozofice, derutante, aducătoare de răscoliri existențiale. *Sonetele alese*, cum indică și titlul, se adună în mod voit în așa fel, încât ordinea, măsura, ritmul versurilor să conso-neze cu stările de visare și limpede acceptare a fluxului trecerii. Eufonia, muzicalitatea impun un anume ritm. Citatul preluat de autor din Eichendorff mă trimite spre altă frază a aceluiași poet: *când găsești cuvântul magic, lumea începe să cânte*. Chiar dacă, uneori, acuitatea observației scoate la iveală accente dintr-o realitate cu ascuțisuri, clasicul echilibru al sonetului nu tulbură, nu scapără neliniști traumatizante. Lumina persistă totdeauna în subtext. Fără viraje bruște, fără străluciri sarcas-tice. Fără incitări.. Dimpotrivă, lumina este un element care susține cumpănirea și cumpătarea. Fiecare sonet poate fi perceput ca un excurs interior. Nu doar al autorului. Cititorul are șansa de-a vedea lumea de pe malul unei magice dualități: rigoare și liberă fantazare...

Mihai MERTICARU

SONETUL UCIGAȘILOR DE CODRI

Trăim pe un pământ albit de oase,
Cu sânge stropit, cu lacrimi limpezit,
Cu multe comori, de Domnul, hărăzit,
Dar numai unora aduce foloase.

Ce mare bucurie, un codru înverzit,
Cu munți sălhui, izvoare răcoroase,
Cu brazii ce, a rășină, miroase,
Tot ce bunul Dumnezeu a plăsmuit!

Natura îndumnezeită râde,
Dar plânge când intră drujba în copaci,
Când lăcomia se preface-n gâde,

Lăsând în urmă plaga feței hăde.
Când vezi mârșăvia, n-ai dreptul să taci,
Demascați-i pe criminalii voraci !

SONETUL UNEI COLABORĂRI

Te rog mult, Doamne, trimite-mi primul vers,
De care să mă agăț cu un sonet
Ori să formăm împreună un duet,
Celebritate-n marele Univers!

Flăcări, să înflorești în mine, discret,
Pactul nostru să rămână-n veci neșters,
Uniți, monedă cu avers și revers,
Sonetul-lumină s-aprindem concret.

În veci lăudat, numele să-Ți fie
Că ai mai secat o mare de amar
Că-Ți ajuți încă un fiu să învie,

Un rătăcit, un puf de pădăie.
Îți mulțumesc pentru fiecare dar,
Pentru Biblie, Tarot, pentru Zohar.

SONETUL UNUI DOR

Mi-e dor de o clipă de armonie,
De-azur etern și-o ploaie de lumină,
De-o sacră iubire, o cupă plină,
De frenezia din copilărie,

Să le-așez o cunună de verbină,
Altă împărăție să învie,
Să nu-mi fie primăvara pustie!
Fruntea-mi, pentru toate,Ție se-nchină.

De cer prea mult, iartă-mi, Doamne, trufia
De-a îndrăzni la atare favoare.
Amețit, poate-am greșit galaxia,

Că n-am îmbrățișat ataraxia.
Totuși, decât să mă-nveți cum se moare,
Celesta muzică, dă-o mai tare!

Marieva DEMETRESCU

Frescă

Evangheliști jertfelnici se nasc la sud de mare:
Clădesc noi mănăstiri sirenelor de sare.

Și-infiorați cărbuni din vatra ta căpruie
Le zămislesc imagini cu tine prins în cuie.

Lumină de-nviere, popas de rugăciuni
Te fac candelii mele; 'ți-aduc închinăciuni.

Ridic din tot ce e un templu de nisip;
Din tot ce va să vie - un praznic de nimic.

În zi de sărbătoare de tine mă căiesc -
- caiși primăvăratice în sânul meu albesc.

Că miruiești cu glasul tot graiul omenesc;
Cu ochii triști și singuri din chipu-ți îngeresc.

În ochiul tău cel drept aș vrea o încăpere
S-ascund la lumânare amanții din blesteme.

Ori de-aș putea altminteri din tine aș mai vrea
Să văd Ierusalimul cel din privirea ta;

Că-n iad nu mi-ar fi bine, în rai n-am loc mereu
Tu scapă-mă de tine, domnescul meu clișeu.

Din strana spre-asfințit, ca să mă 'nalți din tină
tu iscălește-mă în zid, preablânda mea lumină.

De vrei într-adevăr în veci a te ruga,
Pictează-mi o frescă în inima ta.

Mai mult ca dimineața, cu zorii ei în pleoape
nu pot a înțelege desenul frescăi tale.

Cu trupul tot de-a pururi în rugă ai să stai
Ca să mă cânti pe mine la slujbele de mai.

Înșelăciune

Am găsit în trupul tău un orologiu cu cadran
în care se adună de sub plapume
numărând cu-acustică de porțelan
iubirile din trupul tău de azime.

Am rescris din chipul tău un calendar
din ochii tăi o altă galaxie
în care se învârt primordial
pescăruși nervoși de fum din Eforie.

E cald de-atât amar și pasul ce îl porți,
fii cad femei la orice colț de stradă;
tu le-ai purta pe fiecare și le-ai juca la sorți,
și-ai încrusta cu ochii lor armurile de-aramă.

La tine totul este cuvenit,
fii numeri pașii-n străzi cu minutare

acum e vreme bună de iubit,
acum e vreme bună de plecare.

Dicteu în sol minor

Sunt prea cuvânt,
tu ești un nor
vegbind la ceasuri
de amor.

Eu nu-nțeleg la ce cânti tu,
cânti înspre ieri,
cânti înspre nu,
tu cânti cu ceasul la tăceri,
în coarda lor crești flori de tei.

că inima ta e defectă,
nu bate ci cântă-n
gama aceea perfectă;
și-n sol minor arpegiul meu
ajunge greu la apogeu;
ba îți ajunge într-o coastă
care vibrează-n consonanță
mai mult decât adeseori.
E-o altfel de seară,
e-un altfel de aer,
e-un altfel de sol minor...

Eu nu-nțeleg la ce cânti tu;
am doar un vers,
doar un atuu:
că știu să scriu după auz
acordul clipei ce trecu.

La moși

M-am jurat la mănăstiri în fața duzilor
ca să-ți scriu poeme
de dragul surzilor.

M-am jurat să te scriu într-un astfel de chip
ca și orbii să vadă
cât de mult te-am iubit.

Cu mâna pe Biblie și-am promis un cuvânt
în care să te știe
toate limbile de pe pământ.

Am cerșit de la preoți nespun dezlegări
ca să pot să te scriu
în psaltiri și cântări.

Am dat acatiste pe la maici la schit
că mi-ai fost rugăciune
în oricare rit.

Degeaba mai vin,
acum, când curg teii,
peste mormântul acesta la care plâng zeii.

Te-am împărțit prin trupul meu
ca veșnică pomană;
la vreme de Rusalii,
la Moșii cei din vară.

Cristian Ovidiu DINICĂ**Unsprezece Septembrie**

1

Bem
 pasărea fără aripi
 se așază la masă cu noi;
 are ciocul îmbibat în sângele scurs,
 uimitor,
 peste timpul rănit pe care îl cercetăm
 prin ecranul cu pești toxici, alături
 de halba cu bere sortită
 să aducă aerul bolnav al
 rației de viață.
 Liniștita prăbușire ne inundă venele
 la New York se moare.
 Mâine este ziua mea.

2

turnați în cenușă
 Ciocul pasării se înfige în trupul de sticlă
 în zbor dezarticulat cu aripi risipite.
 Bolnav pasărea sapă în
 cercul înfierbântat al aerului otrăvit,
 se rup cuvintele pământului care frânge
 cerul rănit în compasul incandescent.
 Inimi planează și se strivesc de betonul încins
 tremură carnea lăsată să curgă
 cu izvor tăcut se împlinește destinul
 plecării din trup.
 Cei ce devin zi rup groaza în silabe
 sunt fiii neajunși ai tăcerii
 se nasc în oceanul de ochi
 cu brațe desprinse, turnați în cenușă
 vocile lor hașurate
 traversează versetul topirii într-o ființă.

3

Primele Ore

În sângele învolburat frica bântuie
 în perfuzii.
 Văzduhul înghite suflarea.
 se așterne tăcerea în copaci.
 Ninge peste apa interzisă
 Umbra vieții miroase a duhoare,
 fuga continuă din timpul suferind
 spre colindul de iarnă.
 Vânătorul sună din goarnă,
 căprioare traversează orașul,
 într-un decor pustiit
 rujul iubirii
 își tulbură culoarea.
 Se aud primele sirene,
 iarba va răsări prin ciment.

4

Aripile noastre

Sânul tău gust al piersicii plânge
 în epava unui vis răstignit
 expus zborului neterminat
 nu-ți fie frică,
 norii poartă chipul nostru

vom avea aripi
 din tencuială trupurile captive
 se vor desface în lumină
 ușile deschise
 vor lăsa iarna în toamnă
 este timpul
 să abdicăm
 din visul care decora altădată cerul
 în căutarea primăverii.
 Nu-ți alunga zâmbetul
 vreau să-l păstrez
 în ființa care se zămislește
 din foc și cuvinte
 în liniștea așternută
 vom avea aripi

5

Gândul fiului

De astăzi mama va împleti așteptarea
 în părul păpușilor din geam
 cu cârlionți de mătase din pletele lunii
 pe buze le va pune ruj din praful de stele
 își va dori la masă fiul
 dar acesta nu va mai avea suficientă lumină să
 învețe numărătoarea secundelor în drumul spre casă.
 în mod permanent
 ea va locui în salonul dimineților albastre,
 căluții de mare și berzele o vor însoți.
 Din coșul lui cu rufe purtate
 va scoate cântecul de patefon pe care îl ascultau
 împreună,
 apoi meticuloasă îl va înveli în straie
 de duminică.
 După amiaza va pregăti cina pentru timpul
 șchiop

6

Telefonul

La capătul firului
 sunt secunde pe care timpul le înrămează
 spaima de a nu pierde zâmbetul bogat al toamnei
 desprinde silabe din carnea cuvintelor
 se naște strigătul de iarnă al friicii stăpâne din sânge
 întunericul iscălește vocale pe diapazonul vocii
 clinchetul metalic îmbracă stinger singura chemare
 stinsă în marea de foc a zborului

7

Pompierul

sângele se preschimbă în durere
 aerul toxic te învăluie gata
 să acopere sirena ce te orbește
 cu sunetul ei
 de la capăt sunt rândurile
 arate în toamnă în care berzele
 își au cuibul în cuvinte
 totul sună atât de straniu
 încât ecoul se pierde
 sub lespezi de apă fierbinte
 am pieptul încordat de căutare
 platoșa grea de nerespirat
 strivește numele tău Doamne

(continuare în pag. 36)

(urmare din pag. 35)

8

Arhitecții Morții

cuvintele lor aspre
chipuri în zigate negre
încide aerul încărcându-l
cu febrilitatea gesturilor
inutile ce pot despartă imaginile
după culoarea neagră
odihnește faptele
acoperind cu beznă chipurile
de arhitecți ai morții,
umbrele li se adună să cânte
în corul ucigașilor fără simbrie

9

țipete hâde

țipete sfâșie spațiul
pătrunde prin vertebrele aerului
cu neuronii vătuiți
acoperă vuietul lacrimilor
arșița topește orice cuvânt
afișează alfabetul tăcerii
albastră moartea
străbate carlinga inimii
strigătele în chemarea
genunii
ard neputința respirației

10

soțul

în încăperea din care-ți scriu
cuvintele ard,
tăcerea este fierbinte,
aerul mușcă din mine,
aripi de foc mă bat pe umeri,
privirile piloților ce au spart peretele
asemeni unei jucării
mă urmăresc insistent,
memoria urlă să-ți duc zâmbetul
în trupul ivit din frică.

11

Liftul

între etaje închis în fierul contorsionat
liftul îmi este sicriu,
nu pot să privesc cerul,
fierul mă strivește,
nu-i drept
nu sunt demn de sacrificiu,
ce să înțeleg?
când cerul nu mai este,
tălpile se descompun de durere,
nu mai am țipăt,
acum cu mine moare copilul din suflet
imatur rămân în față durerii.

12

Praf

orizontul pângărit sub cupola toamnei
se acoperă de tăcere,
egoistă este zarea,

din mormane de moloz
se ridică praful,
pompierei nu mai sunt
s-au înecat să-și ceară nemurirea,
strada este învăluită în armonia
dezechilibrului,
moartea suverană domină așteptarea,
ironic și cinic mușc din culoarea gri a
armistițiului.

Emilia STAJILA
(Rep. Moldova)

Suflet dornic de mâine

O amintire. Un gând. Tristețe.
Părere de rău. Deznădejde.
Un strop de lumină.
Un foc de speranță. Credință. Un gând.
Curaj și râvnire. Dor de viitor.
Luptă în suflet. Dorința izolării.
Cutezanță. Lume infimă. Nostalgie.
Tristețe. Pocăință. Inimă grea.
Apoi dezgolire-a păcatului.
Răzvrătire. Duel cu propriu eu.
Agonie. Distanță. Cale către veșnicie.
Sânguință. Ispite. Patimi. Război.
Dialog cu trecutul. Monologul visului.
Inspirația prezentului. Puterea trecerii.
Amintiri strivite. Dorință de existență.
Suflet dornic de mâine. Calendarul în minte.
Încă o noapte. Un somn. O nouă zi cu soare...

George IONIȚĂ

uneori noaptea

uneori noaptea
când merg pe stradă
mă întâlnesc cu mine însumi
îl întreb dacă are un foc
și cât fumăm împreună țigara
vorbim despre aceeași mamă
aceeași iubită
aceeași singurătate...
apoi ne dăm mâna și ne despărțim
sperând că-ntr-o altă noapte
ne vom întâlni iar...

n-am să înțeleg niciodată
de ce el a rămas așa tânăr
eu atât de bătrân...

Tudosia LAZĂR

MILA 23

De această dată chiar urma să plecăm în luna august în vacanța binemeritată, urmând să petrecem două săptămâni în Delta Dunării. Noi, cei care locuim la munte, de obicei așteptam vara cu nerăbdare, ca să putem merge la mare, măcar o săptămână. Să ne săturăm de soare și să ne lăfăim pe nisipul fierbinte al plajei. Și când dogoarea soarelui ne va alunga la umbra camerei de hotel, să mergem, să lenevim în pat în așteptarea înserării, care venea însoțită de briza răcoroasă a mării, „la braț” cu amurgul soarelui, care la apus se scufunda în oceanul neantului, dispărând sub faldurile cenușii ale nopții. La scurt timp totul se lumina de strălucirea stelelor cu sclipiri de diamant. Iar noi așteptam încântați să înceapă simfonia nopții sub bagheta fermecată a frumoasei împărăteșe, Luna. Stând pe un șezlong sau chiar pe nisipul umed al plajei, lăsând spuma valurilor să ne ude picioarele, depănam vreo amintire dragă nouă sau ne făceam declarații de dragoste pe care le pecetluim cu un sărut.

În ultima parte a vacanței urma să mergem la părinți, la țară, unde ne reîncărcam „bateriile” emoțional, cu dragostea acestora, pentru întregul an care urma să treacă până la o altă vacanță, dar și să-i mai ajutăm la treburile câmpului și ale gospodăriei. O dată reîntorși acasă, serviciul și creșterea fetei, celelalte obligații de familie, aveau să fie cele care urmau să ne ducă uneori la epuizare, altele la acea stare de speranță și optimism care nu ne lăsa să ne împiedicăm și ne dădea puterea de a merge mai departe. Dar în acel an soțul meu a avut o altă propunere.

-În vara asta vreau să mergem în concediul de odihnă măcar pentru o săptămână în deltă.

-Dar cum de ți-a venit ideea?

-Ei, m-a făcut curios rău de tot un coleg! Mi-a împuiat capul cu tot felul de povești de pe acolo, dar mai ales cât se prinde pește de mult, cât e de frumos... Știi că îmi place să pescuiesc și vreau să stau și eu toată ziua pe malul apei, să dau cu undița. Mai vedem și noi alte locuri, nu are cum să fie rău. Facem și aprovizionarea cu pește, poate și ceva icre... Cumva nu ești de acord?

-A, nu! Doar că nu pot să nu mă gândesc la condițiile de acolo. Țânțarii ne vor mânca de vii. Nici nu știu unde vom sta, ți-a spus colegul tău cumva unde s-au cazat? Habar nu am cum va fi, bine sau rău, asta e! Dacă tu asta vrei, vom merge în Delta Dunării.

-Ai încredere în mine, că ai să vezi ce frumos va fi. L-am auzit pe tata că a stat mai multe zile acolo și am să-l întreb pe el mai multe. Nu mergem noi chiar cu ochii

închiși.

-Dar cu fetița cum facem, o luăm cu noi, nu?

-La asta nu prea m-am gândit! Nu prea este potrivit locul pentru un copil așa de mic.

-Și, atunci? Care-i soluția?

-Cred că cel mai bine ar fi să mergem mai întâi la țară la părinți, acolo putem să lăsăm fata în grija mamei și totodată îl rugăm pe tata să ne spună unde se găsește un loc de găzduire pentru o săptămână, cam cât ar costa... ce condiții sunt... să vedem el ce știe.

Așa stând lucrurile, la timpul convenit ne-am imbarcat și am plecat direct la țară. Când am ajuns, după risipirea euforiei revederii, le-am spus părinților ce planuri avem. Aceștia nu au obiectat nimic. Nici când le-am spus că fetița va rămâne acasă cu bunica. Aceasta a spus doar:

-Măi mamă, cum să o duceți acolo, că o mănâncă toată țânțarii?! Nici vouă nu vă va fi ușor!

-Tată, chiar trebuie să vorbesc cu dumneata despre asta. Matale ai fost în deltă acum vreo trei ani? Parcă așa îmi amintesc.

-Da, am fost și atunci și anul trecut.

-Vreau să știu cum ai ajuns acolo și cum te-ai descurcat. Ați avut unde sta? Vrem și noi să mergem, dar nu sunt informat pentru ce mă așteaptă. Am auzit că-i urgie cu țânțarii, și Syei de asta îi este frică.

-Eu am mers acolo cu părintele Ion. Il are prieten pe popa de acolo, de la Milă. Aveam nevoie de mai mult pește să facem un praznic la biserică, de aceea ne-am dus, mai mult. Ei, și când am ajuns, ne-a găzduit la fiică-sa. Oamenii ne-au primit foarte bine, sunt ospitalieri lipovenii ăștia! Numai că am cam pățimit și noi, că nu am fost bine pregătiți. Ne-au dat și de la ei mâncare, am luat și noi de acasă... La țânțarii ne-am gândit și ne-am dus cu mai multe sprayuri de insecticid, am luat și plasă cu noi, ca să ne acoperim noaptea când dormim... dar nu ne-a dat prin cap să luăm și apă potabilă.

Bine „documentați” și corespunzător aprovizionați, am plecat la drum. Din Galați am luat un vas mic, avea doar câteva locuri. Dacă-mi amintesc bine „Săgeata” se numea. Era un fel de „tren accelerat” al Dunării. Eram singurii pasageri, restul persoanelor erau cu alte atribuții. Am vrut să stau pe punte, dornică să admir priveliștea, fără să îmi dau seama că sunt prea subțire îmbrăcată. Când a pornit-o la drum „Săgeata” noastră, valurile spintecate ale Dunării se fereau speriate de o parte și de alta, făcându-i loc să treacă. Cu toate că afară era destul de cald, doar era luna lui august, pe apă se formase un curent deosebit de rece din cauza vitezei pe care o avea „acceleratul” nostru naval. Mai mult, un nor de stropi se înălța de o parte și de alta udându-ne rapid și înfrigurându-ne. Curentul mă „bătea din toate punctele cardinale”, apa ne „răcorea”... Ca atare mi-a pierit pofta să mai admir

(continuare în pag. 38)

privești și, dârdâind, m-am „ascuns” într-un colțșor mai ferit rugându-l pe bărbatu-meu să mă țină în brațe, să mă mai încălzesc. Nu mă puteam opri din tremurat. Mi-a venit în ajutor și controlorul de bilete de pe vas, care, văzând în ce hal sunt, mi-a dat o șubă, să-mi țină dos până ajungem la destinație. În sfârșit, am ajuns la „Mila 23”. Mult lăudatul loc de pescuit, visul oricărui pescar!

Am coborât pe un ponton micuț (destul de pustiu) și de acolo, încărcăți precum asinii cu toate sarsanalele, am luat-o la picior, încercând să dăm de cineva care să ne îndrume spre casa popii. La acea oră eram singurii pe drum. Micuțul cătun, era situat între două canale de apă, în care frumoasa Dunăre și-a „despletit” bogăția undelor. Unul trecea prin fundul grădinilor localnicilor, celălalt prin fața porților. La mijloc se ridicau casele. Apa acestora curgea lin sau se strecura cum putea prin stufărișul des spre lacul care se deschidea larg pe o întindere foarte mare și care parcă le aștepta să le îmbrățișeze. Sălcii pletoase le străjuiau drumul ascultând susurul molcom al apelor. Tot ele erau cele la umbra cărora se ascundeau tot felul de păsări ale cerului și le adăposteau pe vreme de furtună. Uneori, când Dunărea supărată își involbura apele, acestea treceau hotarul intrând care, pe unde puteau. (până în grădinile localnicilor, inundându-le) Casele erau mici, cu pereții din lut, „gârbovite” sub snopii de stuf care le țineau loc de acoperiș. Când noi am „acostat” era timpul în care bărbății locului erau duși să caute năvoadele întinse de cu seară, să adune peștele și cu bărcile pline să meargă cu el la cherhana. După ce am mers câteva sute de metri, blagoslovindu-l în gând pe bărbatu-meu pentru „geniala” idee, în sfârșit întâlnim un lipovean care se îndrepta, el știe unde, că nu părea să aibă o țintă.

Acele zile de vacanță au avut farmecul și ineditul lor. Aspecte pe care nu le-aș fi știut, nu le-aș fi bănuț, dacă nu aș fi fost „martorul lor ocular”, mi-au arătat un alt mod de a trăi, undeva, într-un loc ce putea fi considerat un „colț de rai” pentru străinii veniți în vacanțe, datorită frumuseții și bogăției greu de descris a naturii. Și ca un paradox, la polul opus se situau locuitorii acelor ținuturi dintre ape, unde civilizația, cu toate avantajele pe care le presupune și care puteau să le facă viața frumoasă, cu greu își făcea simțită prezența.

Îmi amintesc de mâncărurile gătite de Veta, gospodina casei, pe care o ajutam și eu, timid, la pregătire. Nu erau foarte diversificate, dar erau „mortale”. Majoritatea erau pe bază de pește. Rămâneam de multe ori uimită de felul cum o făcea. Dacă trebuia să facă ciorbă de pește, trăgea Vanea o „fugă” acasă din timpul lucrului ca să aducă peștele proaspăt prins și „cel mai potrivit”. După aceea se reîntorcea la munca lui. Veta, după ce curăța peștele de tot felul, mai pregătea un ardei, doi, ceapă și câțiva cartofi. Avea niște vase pentru gătit, pe care eu le consideram „atipice”. Pentru ciorbă avea mai degrabă o cratiță cu pereții mai înalți decât cele obișnuite. Ei, bine, așeza legumele, primele la fiert în puțină apă. Când erau aproape gata o umplea cu peștele dinainte pregătit, dat cu un praf de sare, atât cât să-l „îndulcească.” Adăuga apă doar cât să-l acopere un pic și-l lăsa la fiert atât cât

cerea, acoperind vasul cu un capac pe măsură. Când era destul de pătruns îl scotea într-un castron mare, iar în urmă rămânea zeama pentru ciorbă, atât cât să ajungă pentru o singură dată la masă. Mămăliguța fierbea în timp ce Veta dregea ciorba cu un pic de acreală, un pic de sos de roșii... Usturoiul îl pregăteam eu și uite-așa ieșeau gata toate deodată. Nu am cuvinte să vă spun cât de gustoasă era acea mîncare, da, făcută cu apă din Dunăre! Dar cine se mai gândea la așa ceva când era „îmbătat” de mirosul ce se strecura pe sub capacul care, de la „furia” focului, începea să danseze? De parcă „bătea toaca” să anunțe că-i prânzul gata, toți apăreau la masă. Totul era așa de bine sincronizat între ei, că niciodată nu exista vreun „întârziat”.

În câteva rânduri au vrut să ne desfete cu ceva ce noi, acolo, la oraș, mai greu găseam să cumpărăm. Într-una din zile a venit Vanea acasă cu un târnaț (o târnă) plin cu raci. Când i-a descărcat într-un vas cu apă, am rămas și eu și Fane muți de uimire. Nici nu ne imaginaserăm vreodată că pot fi așa de mari. În copilărie de multe ori în timpul postului de Paște se auzea strigând pe ulița satului: „hai la raci de vânzareeee!”. Era o mîncare considerată de post și de aceea chiar dacă erau destul de scumpe, erau la mare căutare. Mama mea cumpăra de multe ori, dar nu-mi amintesc să fi fost vreodată mai mari de zece centimetri. (Era cineva de pe la Tulcea care venea cu ei) De aceea cei aduși de Vanea mi se păreau enormi și chiar erau. Pe seară Veta a luat o cratiță foarte mare, cred că avea cam șaiszeci, șaptezeci de centimetri în diametru. A umplut-o „ochi” cu cei mai mari dintre racii mai mari, a adăugat apă doar cât să fie prinși de aburi, a acoperit-o bine cu un capac și a pus-o pe plita care deja era aproape roșie de la focul care duduia în sobă. Când s-au înroșit, cratița a fost pusă pe o măsuță afară și noi toți am format o „horă” în jurul ei. Să fi văzut cu ce plăcere erau mîncate cozile cărnoase, fragede, pline de savoare ale „bietelor victime”! Nu mai stătea nimeni să încerce și acei clești mari a căror carne era la fel de bogată și gustoasă, ale frumoaselor exemplare. Pot spune că a fost o „orgie gastronomică”, atunci. În jurul nostru erau „ajutoarele”. Câinii și pisicile casei. Ele se ocupau de resturile aruncate cu generozitate de la masa noastră. Și așa toată lumea a fost fericită.

Ceva cu totul nou pentru mine a fost și metoda prin care făcea pâinea în casă. Soba la care fierbea mîncarea avea și un cuptor destul de încăpător. Într-o dimineață Veta îmi spune:

-Azi trebuie să frământ pâine că am stat destul pe mămăligă.

-Chiar mă bucur, nu am mâncat demult pâine de casă. Vrei să te ajut?

-Doar să-mi ții de lighean cât frământ.

-Bine, stau aici lângă tine. Fane a vrut să merg cu el în apropiere pe canal, la pescuit, dar l-am refuzat. l-am promis că vin să-l chem la masă

(continuare în pag. 39)

când e gata.

-Astăzi nu s-a mai dus cu Vanea în larg?

-Se pare că nu, nu l-am întrebat de ce.

Și în timp ce sporăvoiam noi mai de una, mai de alta, Veta a cernut făina în ligheanul pregătit, după care a venit cu o turtiță mică, așa, ca un biscuie, uscată și maronie la culoare. În timp ce mă întrebam în sinea mea: „asta ce-o fi”, ghicindu-mi parcă întrebarea nerostită, Veta îmi spuse.

-Asta este drojdie culeasă din vin. Știi că după ce se limpezește vinul, pe fundul vasului se lasă drojdia în care a fermentat. Noi o adunăm și o punem la uscat, facem turtițe dintr-astea. Când facem pâine, o folosim. Nu ai mai văzut, așa-i?

-Ai dreptate, este prima dată când văd așa ceva.

-Noi nu găsim ușor drojdia de bere, pe lângă faptul că este și tare scumpă, de nevoie folosim metoda bunicilor noștri când nu se găsește cealaltă. Dar să vezi ce pâine gustoasă și pufoasă iese...

Mare adevăr a spus! După ce aluatul a crescut bine, l-a făcut „mingiuțe” pe care le-a așezat în tăvi potrivite și... la cuptor cu ele. Când le-a venit vremea, le-a scos din cuptor rumenite și atât de mult crescute că se înălțau încă odată de cât erau de înalte acele vase în care au fost puse la copt. Arătau... minunat, dar mirosul pe care-l răspândeau în jur, împletit cu aburii pâinii coapte pe vatră era... bestial.

-Așa-i, dar noi aici suntem obișnuiți să respectăm natura și „poporul” ei.

În timp ce reflectam la înțelepciunea acestui pescar încercat de anii petrecuți în lumea „canalelor Dunării”, barca luneca fără zgomot, strecurându-se uneori mai lin, alteori cu un efort mai mare prin stufărișul care pe alocuri se întinsese chiar până spre mijlocul canalului navigabil. Năframa nopții începuse să devină ușor transparentă, zorii o ridicau spre răsărit ca pe o cortină imensă. Umbrele din jur, care până atunci mă cam înspăimântaseră, au început să dispară una câte una.

-Fii atentă, acum începe răsăritul de soare. Privește acolo!

În fața noastră la început a apărut o dungă de culoare roșu aprins. Apoi, văzând cu ochii, aceasta a început să se mărească în înălțime diminuându-și culoarea spre portocaliu. Și dintr-o dată, ca dintr-o mare de flăcări, a apărut Soarele, un uriaș disc roșu, ca de foc, scaldat într-o lumină orbitoare. Nu puteai să privești într-acolo fără să simți că ochii te dor. Era ceva magnific, de nedescris. În jur totul se înconjura de o lumină diafană, trandafirie, care se reflecta împreună cu astrul zilei în apa lacului. Și care se înălța odată cu acesta, pătrunzând până în cele mai întunecate unghere, acolo unde-și aveau culcușul o mulțime nebănuită de animăluțe. De fapt ea era mesagerul care le dădea deșteptarea cu adevărat „sornoroaselor păsărele”. Era atât de frumoasă în jur încât uitasem chiar și să mă minunez de ceea ce vedeam. Am reușit să spun doar: „Doamne, este superb!”

Acel răsărit de soare cred că nu-l voi uita niciodată! Un timp am rămas cu ochii ațintiți spre răsărit, fără să-mi pot lua privirea. Preț de câteva minute am fost ca hipnotizată. Și, după ce m-am trezit din feeria acelu

dumnezeiesc miracol, am „coborât cu picioarele pe pământ”. Mai precis, am „revenit” în barca în care mă aflam. (doar cu trupul) Abia atunci am observat cum totul în jur prinsese viață. Văzduhul răsună de trilarile păsărelelor, de chemările pelicanilor, ale găștelor și rațelor sălbatice, berzele, cocostârcii și nagâții, scufundacii și lișițele nelăsându-se nici ei mai prejos. Pe unele dintre ele le vedeam pentru prima oară. Brocuțe de toate mărimile, în salturi voioase se aruncau în apă, pentru primul „duș” al zilei. Alte păsări, cele ale cerului, doar atingeu apa, pe când mândrii pelicani, foarte siguri de ei și conștienți de importanța lor, călcau în apă cu multă demnitate. Berzele sfioase își băgau cu eleganță picioarele fine și lungi încercând parcă răcoarea apei pe când rațele și găștele sălbatice, după un „avânt” voinicesc, aterizau direct în mijlocul acesteia, unde alături de celelalte surate își făceau toaleta de dimineată. Mai era o parte „terestră” a acestora, care doar se ciuguleau, își scuturau penele și-și întindeau aripile pentru a-și lua zborul, sau doar cât să se dezmoștească după somnul binefăcător al nopții. Parcă erau copii care se trezesc dimineața cu zâmbetul pe buze, veseli să-și vadă mama iubită lângă pătuț.

Ei, bine, chiar erau copii, erau copiii Naturii. Cea care în generozitatea sa ne face tuturor viața frumoasă și care chiar și atunci când unii dintre noi o schilodesc, continuă să ne răsplătească prin darurile sale. Totul era o odă închinată răsăritului de soare, ca o mulțumire pentru bunătatea și generozitatea cu care le încălzea viața și le ocrotea în acea sălbăticie. Nu pridideam să privesc la toate acestea. Fiecare dintre ele aveau o frumusețe aparte dată de felul cum arătau.

-Ce a pățit micuțul, de ce plânge? (Nici măcar nu am salutat înainte!!!!)

-Nu știi doamnă ce are, sunt epuizată, nu mai am ce să-i fac, să-l liniștesc!

Biata de ea, cine știe câte astfel de întrebări primise până atunci!

-Da, am observat că nu reușiți să-l alinați! Nu vreți să mi-l dați și mie un pic să-l țin în brațe?

-Da, cum să nu!

Parcă cineva străin de modul meu de a fi mă făcea să mă comport astfel. Ceea ce ulterior mi s-a părut „ciudat” a fost și faptul că aceea mămică nu a manifestat niciun fel de temere, de îndoială în ceea ce privește cererea mea. Mi l-a „oferit” cu toată încrederea. În timp ce-l luam pe micuț din brațele mamei sale, am întrebat-o cum îl cheamă. Apoi, legănându-l ușor, m-am îndepărtat de grup câțiva pași și am început pe șoptite să-i spun descântecul de deochi. Până atunci nu-l mai scosesem din caseta în care-l „închuisem”, în timpul adolescenței mele. O incantație „mută”, spusă doar pentru micuțul suferind, cu voce șoptită. Trebuia să-l repet de trei ori și dacă îl încurcam era semn sigur că este deocheat. Asta s-a întâmplat

(continuare în pag. 40)

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

Anotimpurile mele românești

Eram la câțiva metri de malul Dunării, așezată pe o bancă. Apusul de soare se zărea din ce în ce mai greu din cauza apei care spuneai că se unește cu cerul, iar verdele de pe maluri părea ca un fular din pânză topită la gâtul ei.

Din locul în care mă aflam, simțeam prundul apei cum tremură de iuțeala valurilor ce vin cu repeziciune. Îmi puneam întrebări și în minte-mi veneau gânduri și gânduri cu amintiri și priviri destrămate, toate rămase la marginea buzelor și pe irisul ochilor. Voiam să întreb apa de ce atâtea inundații cu valuri ascunse sub timp.

Păstram însă tăcere, că ea, limba, parcă-mi era prinsă cu lacăt și nu puteam vorbi.

- Ascultă, tu, apă, i-am spus într-o doară, ai venit cu repeziciune de sus din toate părțile și timp de ziuă ori de noapte ai spălat margini de oază sub o tăcere moartă, lăsând oamenii și stelele de pe cer în lacrimi și dor stingher, printre copacii dantelați în care nici boarea de vânt nu-și mai rostește cuvântul.

De teamă, priveam apa ca și atunci când ai insomnie și nu știi unde să-ți îndrepti gândurile. Am simțit dintr-o dată o boare de vânt rece. Tăcerea gândurilor mele revăzvrătite a început a prinde aripi misterioase ca și cum treceam Dunărea cu tata în vacanța mare, când eram copil, cu barca vâslită de nenea Volodea, un lipovean plin de viață căruia-i plăceau băutura și cântecul. Cu pași nesiguri, cuprinsă de frică de tot ce văzusem la televizor prin țară și-n alte locuri din Europa, inundații cu curgeri de-a valma, am privit către cer la Dumnezeu, făcându-mi semnul crucii cu limba, că este ascultată precum briciul ascuțit, dătătoare de cuvinte hotărâte și nehotărâte.

- Dacă vin apele mari în fiecare zi, oare unde poți fugi de soartă?

Ea, soarta, este dată de Sus, mi-a îngânat ultima rază de soare căreia i se închideau ochii de atâtea oboșală. Ca o pasăre călătoare mă privea ca și cum eu mă aflam la fereastra casei în care m-am născut. Priveam la ploaia ce se strecura prin toate galaxiile din univers, spălând toate amintirile din bezna cenușie și nefiresc de nouă. Încercam să-mi mătur gândurile adunate și să dispar cu pași repezi spre casa mamei. Aveam de mers. Știam că distanța de la Dunăre până la casa ei sunt cele câteva rugăciuni pe care le spun în gând să nu-mi fie sufletul singur și gol, dar nici înfricoșat de ce voi vedea acasă de la ploaia ce venise odată cu vântul rece.

De atâtea căldură venită din țara hienelor, frunzele arâmii deja se desprindeau cu ușurință din copacii ce-și plimbau dorul printre fructele rămase stin-

ghere pe crengile cu vlagă. Geana nopții apără neschimbată. La oricare oră somnul venea pentru ea în zâmbete caline, așteptând și îngerii să coboare pe lângă noi cu harul sfânt, de la care să simțim mângâierea viselor ce curge peste viața noastră.

Ajung acasă. Caut cu orice privire să văd ce-mi aduce prin lumina lacrimilor resorbite de stropii ploii răstignite peste curtea mamei. Minute în șir privesc să văd, ce nu văd!

- Nu mă vezi, întrebă caisul, părul și prunul ce erau în apropiere plantați unul de celălalt.

- Vă văd, dragii mei, parcă sunteți desprinși din alte orizonturi străine mie, la vorbe și ispite.

- Ce ispite, strigară florile grădinii, curbate de pietrele flămânde care le-au îmbrățișat cu gând de moarte. Stăm nedumerite de ce-am văzut căzând din univers peste toată frumusețea noastră prinsă din primăvară. Clipa pietrelor credem că a trecut și așteptăm timpul să se întoarcă la cel știut de noi. Timpul cel înaripat pe sub umbra căzută jos, cu descântece în care florile să fie flori. Să întoarcem parfum de apă sub culoare pastelată. Noptilor să dăm miros din chipul nostru frumos!

Am ascultat uimită mărturisirea florilor mele dragi, pe care le-am plantat în primăvară. Am încercat să le dau curaj. Am privit tot ce știam. Mă pregăteam să le vorbesc din nou deoarece ploaia devastatoare de început de iulie, a fost pentru ele precum un atentat sângeros, schilodindu-le petalele și transformându-le în supușii unor momente apocaliptice, cum și pământul a fost îngenunchiat.

De dimineață ele prevăzuseră ceva urât ce va veni de Sus. Nu au cerut altceva decât pace sufletească. Asta au cerut: să fie pace! Să fie pace, Doamne!

(urmare din pag. 39)

atunci când am început să-l spun, de parcă mă lăvise „amnezia”. Hotărâtă, am reluat descântecul până ce am fost convinsă că este suficient. Și în timp ce perseveram în a-mi îndeplini "misiunea", priveam micuțul care se liniștea văzând cu ochii, până a încetat să mai plângă. Abia atunci l-am înapoiat mamei sale. Cei din jur se uitau intrigați la mine, iar femeia s-a „pierdut” într-o „ploaie” de mulțumiri.

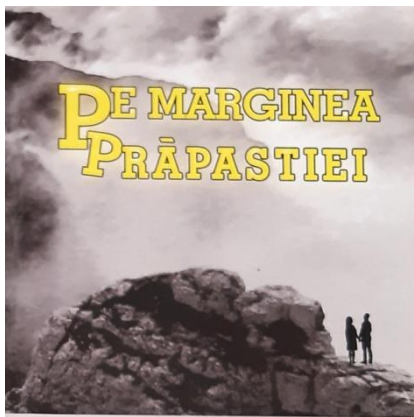
-Doamnă, nu știu ce i-ați făcut, dar vă mulțumesc din suflet pentru că l-ați liniștit!

Cum să-i spun că l-am descântat de ochi? Sigur ar fi răs toți cei prezenți de mine și nu mar fi crezut. Doar eram în anii '80. Așa că am tăcut, nedând în vileag „secretul”. Nici chiar soțului meu nu i-am spus, atunci când „m-a luat la întrebări”.

(Din volumul “Între tradiții, superstiții, misticism și realitate”)

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

Petre Grigore
Editura Axis Libri

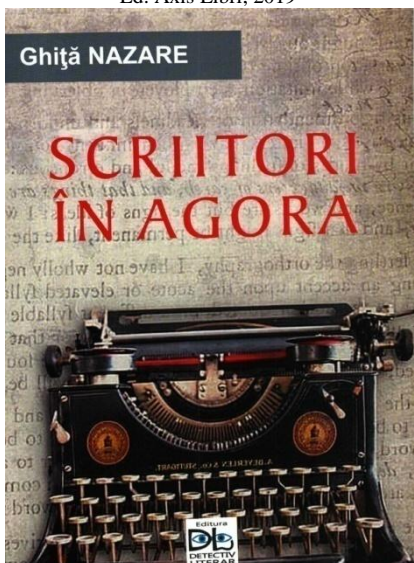
Petre Grigore – Pe marginea prăpastiei
Ed. Axis Libri, 2019

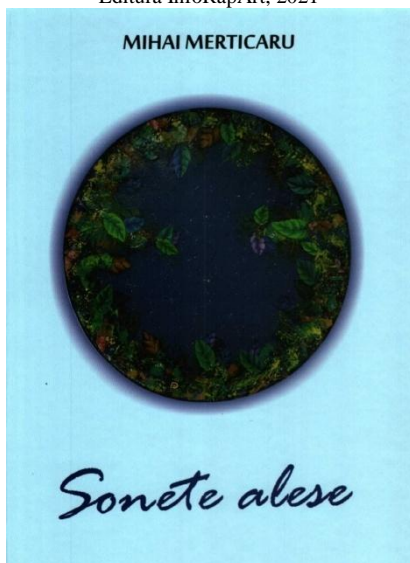
Marian Stroe - Pod: gloria din fluturi
Editura InfoRapArt, 2021

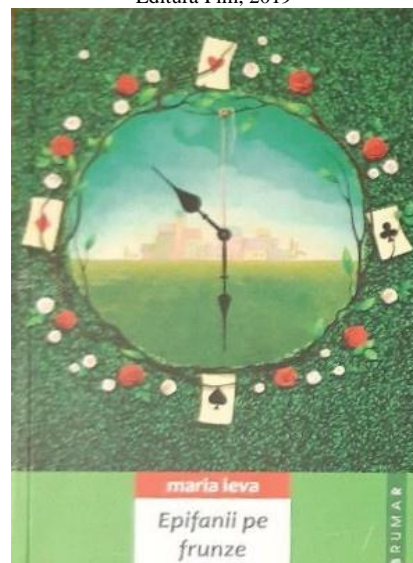
Ioan Gheorghiuță – Copilăria - țara de aur și de vis
Editura Pim, 2019

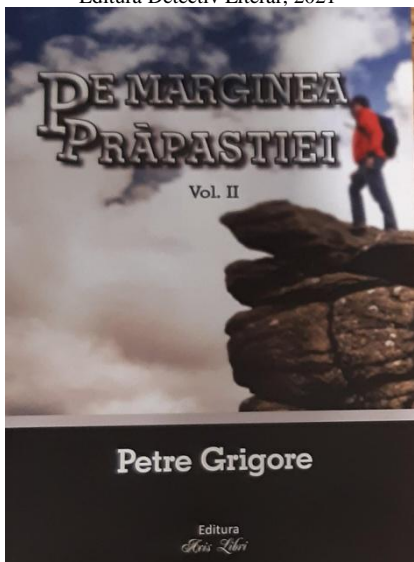
Ghiță Nazare - Scriitori în Agora
Editura Detectiv Literar, 2021

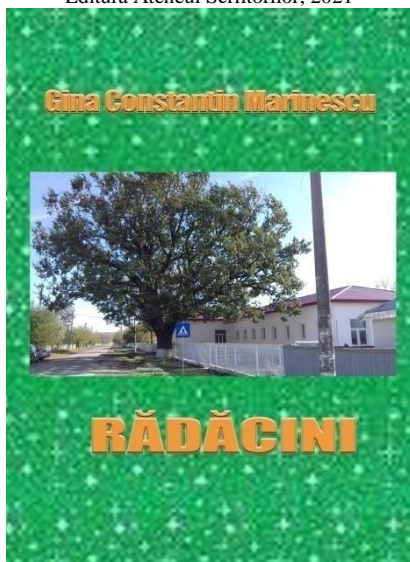
Mihai Mericaru – Sonete alese
Editura Ateneul Scriitorilor, 2021

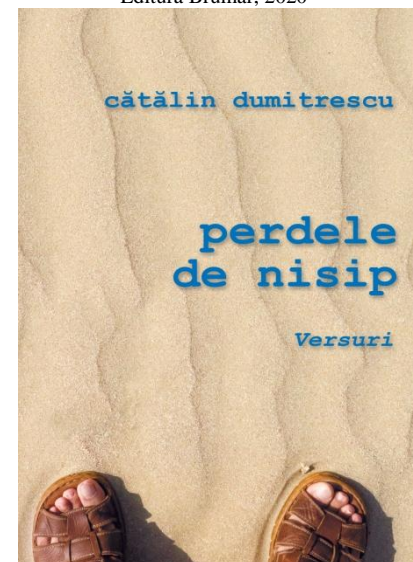
Maria Ieva – Epifanii pe frunze
Editura Brumar, 2020

Petre Grigore – Pe marginea prăpastiei, Vol.2
Editura Axis Libri, 2020

Gina Constantin Marinescu - Rădăcini
Editura InfoRapArt, 2021

Cătălin Dumitrescu – Perdele de nisip
Editura InfoRapArt, 2021

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro

M. C. J. 2014